

Opinnäytetyö (AMK)

Kirjasto- ja tietopalvelualan koulutusohjelma

2018

Katri Haapanen

HARRY POTTERIN MENESTYSTARINA SAAGASSA

– Yli 800 osallistujan tapahtuma Turun
pääkirjastossa

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Kirjasto- ja tietopalvelualan koulutusohjelma

2018 | 58 sivua, 3 liitesivua

Katri Haapanen

HARRY POTTERIN MENESTYSTARINA SAAGASSA

- Yli 800 osallistujan tapahtuma Turun pääkirjastossa

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä on raportoitu Turun pääkirjaston lastenosaston järjestämän Harry Potter -tapahtuman suunnittelu, toteutus sekä asiakkailta kerätty kirjallinen palaute. Tapahtuma toimii esimerkkinä siitä, miten kirjasto onnistuu järjestämään tapahtuman, joka houkuttelee paikalle yli 800 osallistujaa yli kuntarajojen. Palautteiden ja järjestävän tahon omien havaintojen pohjalta on tarkasteltu tapahtuman kehityskohteita ja pyritty keksimään niihin ratkaisuja. Tapahtuman ja palautteiden raportoinnin toivotaan toimivan inspiraationa sekä apuna vastaavan tapahtuman järjestämisessä myös muissa kirjastoissa.

Opinnäytetyön teoreettisessa osuudessa pohditaan kirjastojen muuttuneita tiloja ja rooleja. Lisäksi työssä tuodaan esiin miksi kirjastoissa järjestetään ja miksi kannattaa järjestää tapahtumia, sekä miten tapahtumilla voidaan vastata kirjastolain kirjastoille määrittämiin tehtäviin. Tavoite on perustella tapahtumien järjestämisen merkitystä, sekä selvittää miten tapahtumat tukevat kirjastojen perustyötä, eivätkä ole uhka kirjallisuudelle tai kirjastojen ydintehtäville.

Opinnäytetyö on toiminnallinen ja siinä on hyödynnetty toimintatutkimuksen raameja. Teoreettisessa osuudessa käydään läpi, millainen on toiminnallinen opinnäytetyö, mitä on toimintatutkimus, ja miten sen piirteet näkyvät juuri tässä opinnäytetyössä.

Opinnäytetyö osoittaa, että kirjaston tapahtuma voi olla hitti, kun tapahtuman aihe on sopiva ja sen järjestämiseen panostetaan. Onnistuneen tapahtuman taustalla ovat avainsanat hyvä suunnittelu ja aito innostus.

ASIASANAT:

Harry Potter, kirjastot, kirjastotyö, tapahtumat, tapahtumatuotanto, toiminnallinen opinnäytetyö, toimintatutkimus

BACHELOR'S / MASTER'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme in Library and Information Services

2018 | 58 pages, 3 pages in appendices

Katri Haapanen

HARRY POTTER'S SUCCESS STORY IN SAAGA

- over 800 Participants in the Event of Turku Main Library

This functional thesis reports the Harry Potter event's planning, organizing and collected written feedback. The event was held in Turku City Main Library's children's area, Saaga, on the 1st of February 2018. This event stands as an example of the library's capability to successfully organize an event that attracted over 800 participants from different municipalities. The analysis of the event's success is based on feedback and on the organizers' notes about the event. Reporting about the event and feedback will hopefully inspire and support event management in other libraries.

The theory part of the thesis discusses the changed roles and functions of libraries. In addition, it discusses why libraries should organize events, as well as how libraries could react to the Library Act with events. The goal is to explain the significance of event management and to clarify how events support libraries' main mission.

Activity analysis has been utilized to inform of the conclusions of the thesis. The theory part explains the characteristics of a functional thesis and activity analysis, and how activity analysis' features are seen in this particular thesis.

The thesis shows that a library event can be a success when having an appropriate theme and investing in organizing it. The key words behind a successful event are good planning and genuine enthusiasm.

KEYWORDS:

activity analysis, functional thesis, events, event production, Harry Potter, public libraries

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 TAPAHTUMAT KIRJASTOSSA	8
2.1 Kirjastojen muuttuneet tilat ja roolit	8
2.2 Tapahtumien avulla kirjasto löytää käyttäjänsä	12
2.3 Kirjastolaki	13
2.4 Onnistunut tapahtuma	15
3 TOIMINTATUTKIMUS JA TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ	18
3.1 Toiminnallinen opinnäytetyö ja toimintatutkimus opinnäytetyössä	18
3.2 Toimintatutkimus	20
3.3 Toimintatutkimus tässä opinnäytetyössä	23
4 HARRY POTTER -TAPAHTUMA	25
4.1 Suunnittelu	25
4.2 Toteutus	28
4.3 Tapahtuman arviointi asiakaspalautteen kautta	42
4.4 Kehitysideoita ja tapahtuman tulevaisuus	51
5 LOPUKSI	56
LÄHTEET	57

LIITTEET

Liite 1. Palautelomake osallistujille.

Liite 2. Pöllöpostin malli

KUVAT

Kuva 1. ”Jochumsenin mallin” mukaan jaetut kirjaston tilat (Jochumsen 2015).	9
Kuva 2. Tapahtuma-alueen kartta.	29
Kuva 3. Loitsiminen.	31
Kuva 4. Pokkuroijapajan ohjaaja kädessään Pokkuroija.	32
Kuva 5. Pöytähuispaus.	34

Kuva 6. Rintamerkki-piste.	35
Kuva 7. Taikaolentojen luento.	36
Kuva 8. Saagan vitriini.	39
Kuva 9. Saagan vitriinin yksityiskohtia.	40

KUVIOT

Kuvio 1. Osallistujien kotipaikkakunta.	44
Kuvio 2. Osallistujien ikä.	45

1 JOHDANTO

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä on raportoitu Turun pääkirjaston lastentiimin Harry Potter -tapahtuman suunnittelu ja toteutus vuonna 2018. Opinnäytetyötä varten on käyty läpi tapahtumassa kerätty kirjallinen asiakaspalautte. Asiakaspalautteen, lastentiimissä käytyjen keskustelujen ja tapahtuman järjestäjien omien havaintojen pohjalta on laadittu kehitysideoita tulevia tapahtumia varten, sekä pohdittu tapahtuman tulevaisuutta. Harry Potter -tapahtumassa oli vuonna 2018 yli 800 kävijää. Onko näin iso tapahtuma kirjaston tehtävä ja onko kirjastolla resursseja järjestää tapahtuma näin isolle yleisölle?

Opinnäytetyön tavoitteena on tarkastella ja perustella tapahtumien roolia kirjastoissa. Aihetta lähestytään pohtimalla kirjastojen muuttunutta roolia Pirjo Tuomen väitöskirjan pohjalta ja kirjastolain näkökulmasta. Onko kirjasto muuttunut ”kirjakokoelmien varastoista tapaamispaikoiksi” (Tuomi 2017, 182-183) vai voidaanko tapahtumilla vastata kirjastolain kirjastolle määrittämiin tehtäviin? Tavoitteena on tuoda esiin esimerkkejä mitä kirjastot tavoittelevat tapahtumilla ja mitä tapahtumilla voi saavuttaa.

Lisäksi opinnäytetyössä käydään läpi onnistuneen tapahtuman järjestämistä painottaen suunnittelun tärkeyttä. Turun pääkirjaston lasten alueen Saagan Harry Potter -tapahtuma toimii esimerkkinä onnistuneesta tapahtumasta osallistujien määrän ja positiivisen palautteen perusteella. Opinnäytetyön tarkoitus on toimia myös esimerkkinä ja inspiraationa, miten vastaavan tapahtuman voisi järjestää muissa kirjastoissa.

Opinnäytetyön teoreettisessa osuudessa pohditaan kirjastojen muuttuneita tiloja ja rooleja. Lisäksi nostetaan esiin syitä, miksi kirjastoissa järjestetään tapahtumia ja miksi niitä kannattaa järjestää. Työn yksi tavoite on perustella tapahtumien järjestämisen merkitys, sekä selventää miten tapahtumat tukevat kirjastojen perustyötä, eivätkä ole uhkana kirjastojen ydintehtäville tai kirjallisuudelle.

Opinnäytetyössä on hyödynnetty toimintatutkimuksen raameja. Teoreettisessa osuudessa käydään läpi mitä on toimintatutkimus, millainen on toiminnallinen opinnäytetyö ja miten toimintatutkimuksen piirteet näkyvät juuri tässä opinnäytetyössä.

Harry Potter -tapahtumaa järjestäessä sekä opinnäytetyön teossa on hyödynnetty muun muassa Johanna Catanin *Onnistunut yritystapahtuma - Järjestäjän käsikirja* (Alma Ta-

lent Pro, 2017), Helena Vallon ja Eija Häyrisen *Tapahtuma on tilaisuus – tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen* (Tietosanoma, 2016), Hanna Vilkan ja Tiina Airaksisen *Toiminnallinen opinnäytetyö* (Tammi, 2013), Jorma Kanasen *Kehittämistutkimus opinnäytetyönä: Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas* (Jyväskylän ammattikorkeakoulu, 2012) sekä Katri Ojasalon, Teemu Moilasan ja Jarmo Ritalahden *Kehittämistyön menetelmät: Uudenlaista osaamista liiketoimintaan* (Sanomapro, 2014).

Painopiste opinnäytetyössä on toiminnallisessa osuudessa. Olin järjestämässä Saagan Harry Potter -tapahtumaa, joka vaati yli puolen vuoden suunnittelun ja etukäteisvalmistelun. Lisäksi vuoden 2018 tapahtuma ylitti odotetun kävijämäärän yli puolella nostaten aiemmin massatapahtumana pidetyn tapahtuman aivan uusiin mittoihin. Yli 800 kävijän määrä jätti jälkeensä kysymyksiä: miten tässä onnistuttiin ja miten tähän voi varautua tulevaisuudessa? Tapahtumasta raportoidessa olen hyödyntänyt omia havaintojani ja muistiinpanojani, sekä keskusteluja, joita on käyty Turun pääkirjaston lastentiimissä.

2 TAPAHTUMAT KIRJASTOSSA

Yleisissä kirjastoissa järjestetään suuri määrä tapahtumia vuosittain. Vuonna 2016 Suomen yleisissä kirjastoissa järjestettiin 38 115 tilastoitua tapahtumaa, joissa kävijöitä oli yhteensä 952 404. Tapahtumien määrä kasvoi vuodesta 2015 noin 10%. Vuonna 2017 yleisissä kirjastoissa järjestettiin 49 466 tapahtumaa, joista 36 843 oli kirjasto päävastuullisena järjestäjänä. Tapahtumien osallistujamäärä oli 962 943. Tapahtumien määrä edellisvuoteen kasvoi 29,8%, kun kaikki tapahtumat huomioidaan. Ulkopuolisten tahojen kirjastossa järjestämiä tapahtumia on tilastoitu vuodesta 2017 alkaen. (Kirjastot.fi 2017 & Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018.) Tilastoista näkee kuinka tapahtumien ja osallistujien määrä ovat lisääntyneet vuosittain. Tämä kertoo tapahtumien suuresta roolista kirjastossa, mutta myös kirjastojen muuttuneesta ja alati muuttuvasta roolista.

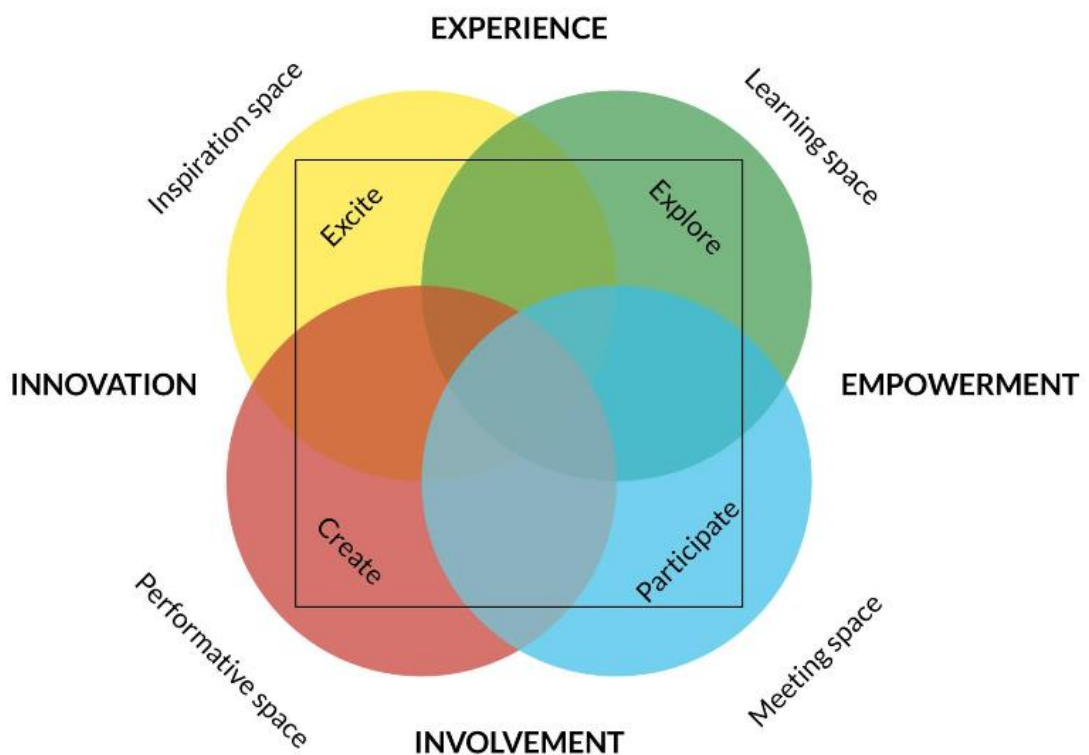
2.1 Kirjastojen muuttuneet tilat ja roolit

Pirjo Tuomen väitöskirjassa *Kaunokirjallisuus suomalaiselle yleiselle kirjastolle haasteena, rasitteena ja mahdollisuutena – historiallis-argumentatiivinen tarkastelu suomalaisen yleisen kirjastolaitoksen suhteesta kaunokirjallisuuteen ja kirjalliseen järjestelmään* (Oulun yliopisto 2017) käsitellään kirjastojen toiminnallisia muutoksia ja kirjastokäsityksen muuttumista.

Niin kutsuttu Tanskan kirjastomalli voidaan nähdä muutosten taustatekijänä. Tanskan kirjastomallia alettiin toteuttaa Tanskassa konkreettisesti 2010-luvulla. Sieltä malli on levinnyt muualle Eurooppaan (Tuomi 2017, 182). Kuten kuvasta 1 näkyy, Tanskan kirjastomallin ideana on jakaa kirjaston tila neljään alueeseen. Alueita ovat oppimistila, tapaa-mispaikka, esiintymistila ja inspiroiva tila. Tarkoitus on lisätä aktiivista toimintaa kirjastojen tiloissa, sekä vastata kansalaisten tarpeisiin, kuten tarpeeseen olla osallisena ja osallistua. Lisäksi tilojen tulisi tarjota puitteita kehittyä vahvaksi ja riippumattomaksi kansalaiseksi, joka kykenee ratkomaan jokapäiväisiä ongelmia. (Jochumsen 2015 & Tuomi 2017, 181.)

Elämystila on tarkoitettu merkityksellisille kokemuksille ja uusien ideoiden synnylle. Tällaisina voidaan ajatella esimerkiksi kirjastoissa järjestettäviä satutunteja ja muita kulttuuritapahtumia. Oppimistila on paikka, jossa voi tutkia ja oppia, ja tällä tavoin kasvattaa

omaa kompetenssia ja mahdollisuuksia. Oppimista tukee muun muassa vapaa ja esteetön pääsy informaatioon, pelit, luovat aktiviteetit, kurssit ja muut toiminnot. Tapaamistila tarjoaa paikan epämuodollisille ja sattumanvaraisille kohtaamisille kansalaisten kesken, sekä organisoiduille tapaamisille, joissa voi olla etukäteen suunnitellut keskustelun aiheet. Tapaamistiloja pitäisi olla erilaisia; sekä pieniä ja intiimejä tiloja, että isoja alueita, joissa on esimerkiksi sanomalehtiä tai kahvila. Esiintymistilat ovat käyttäjien uusia, luovia ilmaisuja tai keksintöjä varten. Tilassa tulisi olla pääsy mediaan, materiaaleihin, työkaluihin, mentoreihin, työpajoihin ja näyttämö erilaisille tapahtumille. Tilan on tarkoitus tukea luovuutta ja innovaatiota. (Jochumsen 2015.)

Kuva 1. ”Jochumsenin mallin” mukaan jaetut kirjaston tilat (Jochumsen 2015).

Kirjastomalli syntyi, kun Tanskan kulttuuriministeriö antoi Yleisten kirjastot tietoyhteiskunnassa -komitealle tehtäväksi kehittää kirjastoille uusi tietoyhteiskuntaorientoitunut toimintakonsepti. Mallia ovat olleet kehittämässä tanskalaiset tutkijat Henrik Jochumsenin, Hvenegaard Rasmussen ja Skot-Hansen, joiden mukaan uutta kirjastomallia on tarvittu kirjastojen yhteiskunnallisen legitimitietin varmistamiseksi, sillä postmoderni ”tieto- ja elämysyhteiskunta” on luonut kirjastojen käyttäjille uusia tarpeita. (Tuomi 2017, 182.) Uusien tarpeiden ja sitä myötä kirjaston muuttuneen roolin voi ajatella johtuvan nopeasta

teknologian ja median kehityksestä, jälkimodernin yhteiskunnan kehityksestä, virtuaalisten tilojen kysynnästä sekä uusista käyttäjistä ja kilpailun kasvamisesta (Jochumsen 2015). Sen sijaan Tuomi kyseenalaistaa nämä tarpeet. Ovatko tarpeet tulleet kirjaston käyttäjiltä vai kirjastoammattilaisilta vai kokonaan kirjastojen ulkopuolelta? (Tuomi 2017, 182.)

Jochumsenin malli ja ajatus mallin takana kuitenkin kertoo siitä, kuinka kirjaston roolin nähdään muuttuneen. Yleisiä kirjastoja kohtaan on tullut paljon muutospaineita poliittis-hallinnolliselta tasolta viimeisten vuosikymmenien aikana. Kirjaston legitimizeettiin kohdistuvat uhkat ja haasteet ovat johtaneet toiminallisiin muutoksiin ja kirjastokäsitysten muuttumiseen. (Tuomi 2017, 182.)

Tuomen mukaan Tanskan uusi kirjastomalli taustoittaa onnistuneesti muutosvaihetta ja kirjastokäsityksen muuttumista, joka on ollut nähtävissä Suomessakin. 2010-luvulla Yleisten kirjastojen neuvosto perusti työryhmän, jonka tavoitteena oli laatia uusi strategia sekä saada aikaiseksi laajaan keskusteluun perustuva yhteinen näkemys kirjastojen tulevaisuudesta. Strategian yksi kohta oli muuttaa kirjastot kirjakokoelmien varastoista tapaamispaikoiksi. Strategiassa ei nouse esiin kirjallisuus tai siihen liittyvät palvelut, vaan vaikutelma, että kirjastot halutaan muuttaa tapahtuma- ja tapaamistiloiksi. (Tuomi 2017, 181-183.) Huomion arvoista on tarkastella Kirjaston suunta 2016-2010 -asiakirjaa, jossa painotus vaikuttaa olevan e-kirjoissa. Tuomen mielestä tästä voidaan tulkita, että Yleisten kirjaston neuvoston tavoite on kirjasto, joka on suunnattu digitaalisen ajan kuluttajille verkkokirjastona ja tilana, jossa kansalaiset kohtaavat toisiaan. (Tuomi 2017, 185.) Painetun kirjallisuuden merkitys tuntuu hävinneen näistä strategioista ja linjauksista, joita Tuomi tuo väitöskirjassaan esiin.

Tuomi muistuttaa, että kirjastoille on aina kirjastoliikkeen alkuajoista alkaen asetettu erilaisia aatteellisia ja yhteiskunnallisia tavoitteita, kun samaan aikaan kirjastonkäyttäjille on riittänyt, että kirjasto tarjoaa luettavaa. (Tuomi 2017, 189.) Tuomen väitöskirjassa tuodaan esiin ajatus kahdesta eri kirjastokäsityksestä. Kahdesta kirjastokäsityksestä toinen on kirjastohenkilökunnan ja instituutin, ja toinen kirjaston käyttäjien. Kirjaston käyttäjien näkemys tuntuu olevan perinteisemmäksi mielletty (Tuomi 2017, 191), minkä osoittaa esimerkiksi Kansalliskirjaston vuonna 2013 tekemä kirjastonkäyttökysely, jonka mukaan kirjaston perinteiset palvelut ovat edelleen käytetyimpiä. Kirjaston toimintojen merkityksestä kysyttäessä tärkeimpänä pidettiin sitä, että kirjaston tarjoamat lehdet ja kirjat vastaavat käyttäjien tarpeita. (Tuomi 2017, 189-190).

Herää kysymys, että yrittävätkö kirjastot tarjota käyttäjilleen - mahdollisesti turhaan - selaista, mitä käyttäjät eivät tarvitse tai halua? Vai kuten Tuomi tuo väitöskirjassaan esille: haetaanko ”kirjastot sosiaalisina tiloina” -ajatuksella vain legitimizeettiä kirjastolle päättäjien taholta? (Tuomi 2017, 191.) Ketä uusi kirjastomalli tai -käsitys palvelee?

Kirjastoissa moni asia on muuttunut, mutta kirjastotiloja suunnitellaan silti edelleen välillä enemmän henkilökunnan kuin asiakkaiden näkökulmasta, vaikka maailmalla onkin vallalla ajatus, että kirjasto tilana kuuluu käyttäjille. (Almgren & Jokitalo 2010.) Kirjastotiloissa ei riitä tilojen huomioiminen kokoelmien ja asiakaspalvelun näkökulmasta, vaan yleisten kirjastojen tiloista puhutaan myös kansalaisten olohuoneena (Juntunen & Saarti 2014, 58), ja se tuntuu olevan se, mitä kirjaston käyttäjät haluavat, vaikka Tuomi tosin väitöskirjassaan toteaaakin. Esimerkiksi Helsingin uudelta keskustakirjasto Oodilta kaivataan lisää hengailutilaa kansalaisten suunnalta (Oodi 2018). Keskustakirjaston kaverit -projekti järjesti nuorille työpajan, jossa tehtiin videomieliopidekirjoituksia siitä, mitä nuoret kaipaavat kirjastolta. Humoristissa videoissa nuoret kuvailevat kirjastojen tiloja ja rakennuksia ankeiksi ja sekaviksi. Kirjastoilta kaivataan helppokäyttöisyyttä ja elämää, rauhan vastapainoksi keskustelua ja toimintaa (HelMetkirjasto 2012). Helsingin keskustakirjaston suunnitteluvaiheessa tehdyissä haastatteluvideoissa käyttäjät kertovat odottavansa uusilta tiloilta kohtaamista. Kohtaamisella tarkoitetaan sitä, että kirjasto voi olla oleskelutila, jossa tavata ystäviä, mutta myös tila, joka mahdollistaa vuorovaikutuksen, jonka voi ajatella tarkoittavan myös yllätyksellisiä kohtaamisia kirjastossa; kohtaaminen ihmisten, elämysten, tiedon ja uuden oppimisen kanssa. Haastatteluissa esitetään ajatus, että kohtaamispaikka halutaan ikään kuin kirjan ympärille. Kirjastoa pidetään myös työskentelytilana ja oppimisympäristönä. Yliopistoissa ja ammattikorkeakoulujen yhteydessä kirjasto onkin oppimisympäristö, jonne mennään lainaamisen lisäksi työskentelemään yksi tai ryhmässä ja kohtaamaan muita opiskelijoita. (Juntunen & Saarti 2014, 58-61.)

Tuomikin toteaa väitöskirjassaan, että siinä missä kirjastojen uutta suuntaa kritisoidaan, voidaan vasta-argumenttina todeta, että kirjaston uusi rooli tapahtumatilana tai kohtausmistilana ei suinkaan tarkoita sitä, että se korvaisi tai eliminoisi kirjastojen perinteisenä mielletyt palvelut. Tarkoitus on ennemminkin lisätä kirjaston palveluja. (Tuomi 2017, 194.) Palvelujen voidaan nähdä tukevan toisiaan. Artikkelissa *Keravan kirjastonjohtaja Jari Paavonheimo: Tapahtumat avaavat kirjaston aineistoja* perustellaan kirjaston tapahtumia sillä, että tapahtumat ovat keino tuoda aineistoa paremmin esille, sillä tapahtumissa esitellään aiheeseen liittyvää materiaalia (Kirjastolehti 5/17, 15).

Kirjaston rutiinitöiden automatisoituessa kirjastoammattilaisten työaika vapautuu siihen, että voidaan mennä lähemmäs asiakkaita. Tapahtumat ja niiden luoma yhteisöllisyys voidaan nähdä esimerkkinä siitä, mitä uusi kirjastotyö tarkoittaa. (Kirjastolehti 5/17, 16.)

Kirjaston roolin muutoksesta huolestuneiden kannattaa muistaa, että vaikka kirjaston rooli muuttuu ja muokkautuu jatkuvasti, niin historiansa aikana kirjasto on säilyttänyt perustehtävänsä, eivätkä fyysiset kokoelmat ole hävinneet kirjastoista. Suomen opetus- ja kulttuuriministeriön linjaamissa yleisen kirjastojen kehittämishankkeiden perusteluissa on erikseen mainittu juuri lukemisen ja kirjallisuuden harrastamisen edistäminen (Tuomi 2017, 193) eli ne toiminnot, joita voimme pitää kirjaston ydintehtävinä.

Usherwoodin näkemys kirjastojen palveluista on huomion arvoinen. Hänen mielestään kehittämisen tulee lähteä kirjaston käyttäjien tarpeista, ei mistä tahansa kansalaisten tarpeista. Kirjasto voi tarjota vain sen, mitä sen palveluilla voi tuottaa. (Tuomi 2017, 185.) Asiakkaita varten kirjasto on olemassa ja heidän verovaroidensa palvelua pyöritetään (Ristikartano & Virrankoski 2011, 41 & 145).

2.2 Tapahtumien avulla kirjasto löytää käyttäjänsä

Tapahtumien määrä kertoo, että kirjastot ovat alkaneet vakiintua monipuolisiksi kulttuurikeskuksiksi ja tapahtumien kautta kirjastot voivat ottaa ja ovat ottaneet paikkansa paikallisen kulttuurielämän keskuksena (Kirjastolehti 5/17, 15).

Kirjastoille tapahtuma voi olla hyvä tilaisuus tavoittaa ja saada uusia kirjaston käyttäjiä. Esimerkiksi artikkelissa *Keravan kirjastonjohtaja Jari Paavonheimo: Tapahtumat avaavat kirjaston aineistoja* nostetaan esiin hyvänä puolena se, että tapahtumien kautta yhä useampi keravalainen löytää kirjaston (Kirjastolehti 5/17, 16). Itä-Suomen Rantasalmen kirjastossa alettiin tarjota tiloja kävijöiden järjestämille karaokeilloille. Karaokeen kautta kirjasto on saanut uusia asiakkaita, joilla ei aiemmin ole ollut kirjastokorttia. Karaokesta on tullut sisäänheittotuote, jonka yhteydessä voidaan mainostaa esimerkiksi ePressi-palvelua. Kävijät ovat kokeneet upeana sen, että kirjaston karaokeilloissa voi viettää aikaa muiden kanssa ravintoloiden ulkopuolella. (Kirjastolehti 5/2017, 13.) Kirjaston tapahtumiin voidaankin liittää jotain yllättävää, joka tavoittaa myös heitä, jotka eivät ole jo kirjaston käyttäjiä ja jotka eivät huomaa tavallisimpia ilmoituksia kirjaston palveluista. (Almgren & Jokitalo 2010, 104).

Tapahtumilla voidaan markkinoida kirjastoa monin eri tavoin. Esimerkiksi kirjavinkkauksilla mainostetaan kirjoja ja niiden lainaamista. Kirjaston esittelyillä taas kirjaston eri palveluita. Tavoitteena on saada uusia käyttäjiä, mutta myös lisätä jo olemassa olevien käyttäjien taitoa käyttää kirjaston palveluita. Tiedonhaunohjauksella markkinoidaan kirjaston tietoaaineistoja ja kirjastohenkilökunnan osaamista, kun taas musiikkiaiheisen tapahtuman tavoite on lisätä musiikkiaineiston käyttöä ja lainausta. (Juntunen & Saarti 2014, 61-64.)

Voidaan ajatella, että kun monet viestintäkanavat menettävät asiakkaitaan ja joutuvat pohtimaan tulevaisuudennäkymiään, niin tapahtumat mediana ovat pitäneet pintansa yllättävän hyvin. Syynä tähän voidaan nähdä ihmisten halu ja tarve kohdata toisia ihmisiä yhä kasvokkain, keskustella ja kokea asioita fyysisesti samassa tilassa. (Catani 2017, 20.) Näin ollen kirjastonkin viestintäkanavia ja markkinointikeinoja miettiessä on syytä pitää mielessä tapahtumien merkitys.

2.3 Kirjastolaki

Uudessa kirjastolaissa, joka astui voimaan 1.1.2017, paitsi lain 7 ja 8 §, jotka tulivat voimaan 1.1.2018, on määritelty yleisten kirjastojen tehtävät.

6 § Yleisen kirjaston tehtävät

Yleisen kirjaston tehtävänä on:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Näihin lain määrittelemiin tehtäviin vastataan kirjastojen toiminnassa monin eri tavoin, esimerkiksi päivittäisissä asiakaspalvelutilanteissa. Tässä osiossa tarkastellaan ja pohditaan miten kirjasto vastaa tai voisi vastata näihin tapahtumien kautta.

Ensimmäisessä kohdassa on määritelty kirjaston tehtäväksi tarjota pääsy aineistoon, tietoon ja kulttuurisisältöihin. Kirjastossa olevan aineiston lisäksi tietoa ja kulttuurisisältöjä voidaan tarjota tapahtumien kautta. Esimerkkinä toimivat erilaiset tietopainotteiset luennot ja haastattelut. Erilaisia monimuotoisia kulttuurisisältöjä ja -elämyksiä tarjoavat kirjastoissa järjestettävät teatteriesitykset, musiikkiesitykset ja muut vastaavat tapahtumat kirjallisuuden rinnalle. Näissä tapahtumissa voidaan avata aineistojen sisältöä ja nostaa aiheeseen liittyvä kirjallisuutta esiin. Tällä tavoin käyttäjät voivat löytää itseään kiinnostavaa aineistoa, myös sellaista, jota eivät olisi välttämättä muuten osanneet etsiä tai kaivata kirjastojen laajasta tarjonnasta.

Kolmannessa kohdassa kirjaston tehtäväksi on määritelty lukemisen ja kirjallisuuden edistäminen. Voi ajatella, että kirjastossa lähes jokaisen tapahtuman taustalla ja tarkoituksena on lukemisen ja kirjallisuuden edistäminen ja tukeminen. Esimerkiksi kirjavinkkausten tarkoitus on kannustaa tutustumaan kirjallisuuteen ja lukemaan. Lukupiireissä, kirjailijahaastatteluissa ja kirjailijavierailuissa kirjallisuus ja lukeminen ovat ydinasia, jonka ympärille tapahtuma rakentuu. Osa tapahtumista on voinut saada inspiraation kirjoista muulla tavoin, kuten esimerkiksi Turun pääkirjaston Harry Potter -tapahtuma. Kirjastoissa järjestetään tapahtumia, joiden tausta ei ole suoraan kirjallisuuden ja lukemisen edistämiseksi, mutta tällaisten tapahtumien rinnalla voidaan esitellä aiheeseen liittyviä teoksia.

Neljännessä kohdassa on määritelty kirjaston tehtäväksi tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön, sekä monipuoliseen lukutaitoon. Näihin voidaan vastata järjestämällä erilaisia tapahtumia. Esimerkiksi Turun pääkirjastossa järjestettävässä Vempaintuessa opastetaan erilaisten laitteiden kuten tietokoneen ja älypuhelimien käyttöön (Turun kaupunginkirjasto 2018). Erilaisten laitteiden käytön osaaminen mahdollistaa itsenäisen tiedon hankinnan ja käytön. Luennot liittyen tiedonhakuun, tiedon luotettavuuden tarkistamiseen ja valeuutisiin vastaavat myös tähän tarpeeseen.

Kuudennessa kohdassa kirjaston tehtäväksi on määritelty edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Tapahtumissa vuoropuhelun mahdollisuus konkretisoituu, ja näkyy ihmisten välisenä keskusteluna esimerkiksi tilaisuuksissa, joissa vaihdetaan aja-

tuksia ja näkemyksiä muiden osallistujien kanssa. Kirjastojen on mahdollista tapahtumienkin kautta reagoida erilaisiin ajankohtaisiin aiheisiin, kuten esimerkiksi paikallisesti johonkin oman alueen puhututtavaan aiheeseen, jolloin vuoropuhelua syntyy näiden välille. Tällaiset tilaisuudet ovat keino mahdollistaa, että kansalaiset pääsevät mukaan vuoropuheluun ja saavat äänensä kuuluviin.

Jo näiden muutamien esimerkkien kautta voidaan todeta, että kirjastojen järjestämät tapahtumat ovat myös keino vastata kirjastolain määrittämiin tehtäviin eri tavoin.

2.4 Onnistunut tapahtuma

”Onnistuneen tapahtuman tuntee. Sen aistii sielun joka sopukassa. Tunnelma tapahtumassa on ainutkertainen, ja se saa osallistujat ja isännät hyrisemään. Onnistuneessa tapahtumassa ovat sekä tunne että sisältö kohdallaan.” (Vallo & Häyrinen 2016, 121.)

Johanna Catanin teoksessa *Onnistunut yritystapahtuma: Järjestäjän käsikirja* (Alma Talent Pro 2017) opastetaan, miten järjestetään onnistunut yritystapahtuma, jossa usein tavoitteena on taloudellinen hyöty. Catanin neuvoja onnistuneen tapahtuman järjestämiseen voi käyttää myös kirjastossa.

Onnistuneen tapahtuman kriittiset tekijät ovat tavoitteellisuus, vieraita kiinnostava sisältö, realistinen budjetti, selkeä viestintä ja ammattimaiset järjestelyt (Catani 2017, 19). Nämä tulisi huomioida myös kirjaston tapahtumia järjestäessä. Tapahtuma on ainutlaatuinen tilaisuus, jonka tavoite on tarjota kävijöille positiivinen kokemus. Parhaimmillaan tapahtumasta jää pitkäkestoinen muistijälki, ja tapahtumasta kerrotaan myös muille. Onnistunut tapahtuma vahvistaa yrityksen brändiä ja syventää suhdetta yritykseen (Catani 2017, 20-21).

Brändi on kokoelma mielikuvia, jotka identifioivat yrityksen ja erottavat sen muista kilpailijoista. Siksi siitä huolehtiminen on tärkeää. Brändin arvo syntyy ihmisten mielissä. Se ei ole subjektiivinen kokemus tuotteesta tai palvelusta, vaan kokemus kohtaamisesta brändin kanssa. Tapahtuman yhteydessä brändin arvo voidaan mitata siinä, mitä mieltä osallistujat ovat tapahtumasta ja miten he ovat sen kokeneet. Hyvin onnistuneen tapahtuman voidaan nähdä vahvistavan brändiä. (Catani 2017, 21.) Kirjaston kohdalla on yhtä tärkeää, että tapahtuma onnistuu, ja näin markkinoi kirjastoa, sekä vahvistaa kirjaston asemaa. Paavonheimon mielestä kirjaston tapahtumien laatu onkin tärkeämpi kuin määrä, sillä kirjastonkin pitää vaalia laadukasta imagoaan (Kirjastolehti 5/2017, 15).

Tapahtuman järjestämistä voi ajatella projektina. Tapahtuman järjestäminen on tyypillinen projektityö, jolla on tavoitteet ja aikataulu. Projekti etenee vaiheittain; ensin tulee idea, sitten määritellään tavoitteet, suunnitellaan, toteutetaan ja päätetään. Näistä muodostuu projektin elinkaari, jonka eri vaiheissa täytyy tehdä erilaisia toimenpiteitä. Tavoitteiden määrittely ja suunnittelu ovat tärkeitä vaiheita. (Iiskola-Kesonen 2004, 8-9.) Tapahtumalla tulee olla tavoite eli syy, miksi tapahtuma ylipäänsä järjestetään ja mitä tapahtumalla tai tapahtumassa halutaan viestiä (Conway 2009, 13-14, Vallo & Häyrinen 2016, 121). Tähän tavoitteeseen tulee keskittyä, ettei se unohdu, kun keskitytään järjestämään mahdollisimman hyvä tapahtuma (Conway 2009, 13-14). Mikäli ei osaa nimetä tapahtuman tavoitetta, on parempi jättää tapahtuma järjestämättä (Vallo & Häyrinen 2016, 122).

Tapahtuman suuruudesta riippumatta jokaista tapahtumaa varten tulee tehdä suunnitelma (Conway 2009, 17). Suunnittelu on eniten aikaa vievä vaihe, joten se pitää aloittaa ajoissa. Tapahtuman laajuudesta riippuen suunnitteluun voi kulua kuukausia, jopa vuosia. Tapahtuman suunnittelu on ajattelutyötä, jonka aikana pitäisi kyetä ajattelemaan ja suunnittelemaan tapahtuma alusta loppuun jokaista yksityiskohtaa myöden (Vallo & Häyrinen 2016, 191). Suunnittelu ei ole yksi yksittäinen osuus tapahtuman järjestämisessä, vaan se on toistuvaa. Suunnittelu-vaihe ei ole varsinaisesti koskaan valmis. Josain vaiheessa täytyy kuitenkin tehdä päätös tapahtuman suuntaviivoista, ja niin sanotusti jäädyttää ne. Tämän jälkeen suunnitelmia ei tulisi enää muuttaa. (Conway 2009, 17-18.)

Tapahtuman suunnitteluun kannattaa ottaa ajoissa mukaan jokainen, jolla on osuus tapahtuman toteuttamisessa. Sillä tavoin saadaan monenlaisia ideoita ja näkökulmia, sekä sitoutetaan kaikki tapahtuman järjestämiseen ja lisätä tapahtuman onnistumisen todennäköisyyttä. (Vallo & Häyrinen 2016, 191.) On kuitenkin tärkeää, että tapahtumalla on vastuhenkilö, jolla on ohjat käsissä, ja joka tekee isoimmat päätökset. Kukaan ei voi tehdä kaikkea yksin, joten osa töistä täytyy delegoida. Kannattaa kuitenkin pitää mielessä delegoinnin hyödyt ja riskit. (Conway 2009, 11-12.) Delegointia ajatellen on tärkeää sitouttaa kaikki tapahtuman järjestämiseen osallistuvat ja saada seisomaan sen taakse, jotta työt tulevat tehtyä ja jotta ne tehdään huolella.

Hyvin suunnitteleamalla löydetään parhaat keinot päästä tavoitteisiin ja lisäksi hyvin suunnitellulla tapahtumalla on suuremmat mahdollisuudet onnistua. (Iiskola-Kesonen 2004, 8-9.)

Tapahtumia järjestetään useissa paikoissa samaan aikaan, ja näin syntyy kilpailua asiakkaita. Tapahtumaa järjestäessä kannattaakin selvittää, mitä muuta lähitöillä järjestetään samaan aikaan. Kilpailu asiakkaita haastaa keksimään kiinnostavampia ja kohdistetumpia tapoja toteuttaa merkityksellisiä tapahtumia. Hyvin järjestetty, oikein kohdennettu ja kiinnostava tapahtuma vetää puoleensa osallistujia. Tästä syystä on tärkeää panostaa tilaisuuden suunnitteluun ja ammattimaiseen toteutukseen. (Catani 2017, 20.)

Keravan kirjastonjohtajan Paavonheimon mielestä on tärkeää, että työntekijät ovat itse innoissaan järjestämistään tapahtumista. Esimerkiksi Keravalla kirjaston elokuvaillat ovat olleet menestys ja niiden takana on elokuvia harrastavia ammattilaisia, jotka haluavat jakaa intohimonsa myös muille. (Kirjastolehti 5/2017, 16.)

Onnistuneella tapahtumalla tulee siis olla syy, miksi se järjestetään. Suunniteluun tulee panostaa, sillä se on koko tapahtuman työteliäin ja tärkein vaihe. Tapahtumia kannattaa lähteä suunnittelemaan aidon innostuksen ja kiinnostuksen mukaisesti ainakin aina silloin, kun se on mahdollista.

3 TOIMINTATUTKIMUS JA TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ

3.1 Toiminnallinen opinnäytetyö ja toimintatutkimus opinnäytetyössä

”Opinnäytetyön tulisi olla työelämälähtöinen, käytännönläheinen, tutkimuksellisella asenteella toteutettu ja riittävällä tasolla alan tietojen ja taitojen hallintaa osoittava.”

(Vilkka & Airaksinen 2003, 10.)

Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen. Toimintaosuutena on ollut Harry Potter -tapahtuman järjestäminen Turun pääkirjaston lasten ja nuorten alueella. Tapahtuman järjestäminen on kuulunut lastentiimin tapahtumavastaavan työtehtäviin, eli toiminnallinen osuus on täysin työelämälähtöinen ja käytännönläheinen. Tutkimuksellisessa mielessä tapahtumaa järjestäessä on pidetty tutkimuspäiväkirjaa ja tutustuttu tapahtuman järjestämistä käsitteleviin materiaaleihin. Tutkimuksellisena näkökulmana on pohdittu miksi tapahtumia järjestetään. Lisäksi on käyty läpi onnistuneen tapahtuman järjestämistä koskevia teoksia ja tarkasteltu niitä suppeasti kirjastonäkökulmasta.

Toiminnallisen opinnäytetyön tekemisen taustalla voi pitää ajatusta siitä, että juuri kokemuksen ja toiminnan kautta syntyvä tietäminen on tärkeää ja toiminnallisen tietämisen merkitys on suuri yhä useammilla aloilla, joissa taidot, käytännöllisyys ja sovellettavuus ovat keskeisiä (Vilkka & Airaksinen 2003, 7.), esimerkiksi kirjastossa.

Toiminnallisen opinnäytetyön ensimmäinen vaihe on aiheanalyysi eli aiheen ideointi (Vilkka & Airaksinen 2003, 23). Tämän opinnäytetyön aihe on ideoitu yhdessä lastentiiminvetäjän Katriina Koivusalon kanssa. Ajatus oli, että opinnäytetyön aihe koskisi tapahtumavastaavan työtä, jonka aloitin samaan aikaan opinnäytetyön tekemisen kanssa. Valitsimme aiheeksi pohtia miksi tapahtumia järjestetään käyttäen kolmea eri tapahtumaa esimerkkeinä. Ajan kuluessa opinnäytetyön aihe säilyi, mutta toiminnallinen osuus rajautui Harry Potter -tapahtumaan sen työteliäisyyden vuoksi.

Aihevalinnasta on keskusteltu myös muiden lastentiimiläisten kanssa. Harry Potter -tapahtumaa neljänä vuonna järjestänyt kirjastovirkailija Pauliina Huynh kommentoi aihetta niin, että on hyvä välillä pysähtyä miettimään miksi tapahtumia järjestetään ja mitä syitä tapahtumien järjestämisen taustalla on, ettei järjestetä tapahtumia vain järjestämisen ilosta tai tottumuksesta. Henkilökohtaisella tasolla opinnäytetyön tekeminen on antanut

teoreettista ja laajaa näkökulmaa tapahtumien järjestämiseen, sekä mahdollisuuden tarkastella tapahtumien järjestämistä useista näkökulmista erilaisiin lähteisiin tutustuessa. Se on tarjonnut eväitä käytännön työhön tapahtumavastaavana, joka oli aivan uusi työtehtävä opinnäytetyötä aloittaessani.

Jotta opinnäytetyön ideat ja tavoitteet ovat tiedostettuja, harkittuja ja perusteltuja, on hyvä tehdä toimintasuunnitelma myös toiminnallisessa opinnäytetyössä. Toimintasuunnitelman tulisi vastata kysymyksiin mitä, miten ja miksi tehdään. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 26.) Toimintasuunnitelma kannattaa aloittaa lähtötilanteen kartoituksesta, eli selvittää mitä muita vastaavanlaisia ideoita alalta löytyy, pohtia idean kohderyhmää ja tarpeellisuutta kohderyhmässä, sekä tutustua muuhun lähdemateriaaliin. Tätä vasten voi tarkastella omia valmiuksia ja taitoja toteuttaa oma idea. Taustakartoituksen jälkeen täsmennetään ja rajataan lopullinen idea, pohditaan tavoitteet ja miten ne toteutetaan, mikä käytännön ongelma halutaan ratkaista ja mikä merkitys sillä on kohderyhmälle. Toimintasuunnitelmassa tulisi suunnitella opinnäytetyönaikataulu. Tutkimussuunnitelmaan pitäisi pystyä myös sitoutumaan. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 27.)

Tämän opinnäytetyön tutkimussuunnitelma oli lyhyt kirjallinen selvitys mitä tehdään toiminnallisessa osuudessa, mikä on tutkimuskysymys ja mitä lähdemateriaaleja voisi käyttää. Toimintasuunnitelmaa tehdessä tutustuttiin aihetta sivuaviin opinnäytetöihin. Toimintasuunnitelma sisälsi hahmotelman opinnäytetyön sisällysluettelosta, joka kuitenkin on muuttunut opinnäytetyötä tehdessä. Toimintasuunnitelman haasteena oli aikatauluttaa työn tekeminen realistisesti, sillä opinnäytetyö on tehty kokopäivätyön ja muiden opintojen ohella. Toimintasuunnitelmaa tehdessä ei osattu ajatella, että Harry Potter -tapahtuman osuus olisi niin suuri, että se tulisi karsimaan suunnitelmasta kaksi muuta tapahtumaa pois. Opinnäytetyötä varten tehty toimintasuunnitelma olisi voinut olla yksityiskohtaisempi ja tarkemmin eritelty, sillä kun opinnäytetyön kirjoittaminen venyi, oli välillä vaikeuksia palata työn pariin ja muistaa mitä seuraavaksi tehdään, sekä pitää fokus aiheessa.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä tulee pohtia kohderyhmä eli kenelle työtä tehdään, sillä se ratkaisee sisällön. Lisäksi kohderyhmän määrittäminen saattaa auttaa rajaamaan opinnäytetyötä niin, että se pysyy opinnäytetyölle tarkoitettussa laajuudessa. Kohderyhmää voi myös hyödyntää opinnäytetyön kokonaisarvioissa, sillä työstä voi pyytää palautetta kohderyhmältä, kun se on valmis. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 40).

Tässä opinnäytetyössä kohderyhmä on Turun pääkirjaston lastentiimi, sekä kirjaston tapahtumien järjestämisestä kiinnostuneet. Opinnäytetyön tavoitteena on kristallisoida miksi tapahtumia järjestetään ja pyrkiä perustelemaan tapahtumien järjestämistä, erityisesti lastentiimille. Tapahtumia järjestettäessä ja opinnäytetyötä tehdessä on ollut havaittavissa jonkin verran tapahtumavastaisuutta kirjaston henkilökunnassa. Välillä on ollut hankaluuksia perustella miksi tapahtumia järjestetään. Kaikkien kirjastolaisten olisi kuitenkin hyvä saada käsitys siitä, miksi tapahtumia järjestetään ja millaisia syitä niiden takana on, mikäli tätä tietoa ei ole. Tämä voisi muuttaa suhtautumista tapahtumiin sekä mahdollisesti innostaa tiimissä niitäkin, jolle tapahtumat eivät ole mieluisia. Toisaalta yhtä tärkeää on myös tapahtumien järjestäjien pitää mielessään syyt, miksi tapahtumia järjestetään. Kun tapahtumia järjestää innokkaasti, saattaa välillä unohtaa miksi niitä järjestetään, ja löytää sitten itsensä järjestämästä tapahtumaa, jonka järjestämiselle ei välttämättä löydy kovin kestävä perustelua kirjastonäkökulmasta. Olisi myös hyvä muistaa Keravan kirjastonjohtaja Jari Paavonheimon ajatus siitä, että tapahtumien laatu on tärkeämpää, kuin tapahtumien määrä (Kirjastolehti 5/17, 15).

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyössä ei riitä pelkkä toiminnallinen osuus, vaan toiminnallisessa opinnäytetyössä tulee myös tehdä sisällölliset valinnat, ja perustella ne alan teorioilla. Näin valittu teoreettinen viitekehys määrittää sen, miten opinnäytetyön aihetta lähestytään ja käsitellään. (Vilka & Airaksinen 2003, 42.) Teoreettiseksi näkökulmaksi voi riittää esimerkiksi jokin alan käsite ja sen määrittely (Vilka & Airaksinen 2003, 43). Tärkeää on, että toiminnallisessa opinnäytetyössä yhdistyvät käytännön toteutus ja siitä raportointi tutkimusviestinnän keinoin (Vilka & Airaksinen 2003, 9).

3.2 Toimintatutkimus

Toimintatutkimuksella tarkoitetaan osallistavaa tutkimusta, johon liittyy tutkittavan asian muutos tai kehittäminen ja sen läpivieminen. Tutkimus eroaa määrällisestä ja laadullisesta tutkimuksesta, joissa tutkimus on toteavaa, eli asian voidaan todeta olevan, kuten tutkimuksessa on tuloksensa saatu, eikä sitä viedä eteenpäin. (Kananen 2012, 37 & Ojasalo 2014, 58.) Toimintatutkimuksessa ollaan siis kiinnostuneita siitä, miten asioiden pitäisi olla, eikä vain siitä, miten ne ovat. Toimintatutkimuksella pyritään yhdessä etsimään ratkaisuja käytännön ongelmiin, joita ilmenee esimerkiksi organisaatiossa ja myös saamaan aikaan muutos. Samalla pyritään luomaan uutta tietoa ja ymmärrystä ilmiöstä.

(Ojasalo ym. 2014, 58.) Toimintatutkimuksessa tavoite on viedä asia eteenpäin ja kehittää toimintaa (Kananen 2012, 37-38).

Toimintatutkimus kohdistuu yleensä ihmisiin, heidän toimintaansa, vaikuttamismahdollisuuksiinsa ja heidän saamisensa mukaan muutokseen (Kananen 2012, 37-38). Tutkimuksen kohteina ovat muun muassa organisaation yhteisön toimintatavat ja toimintatilanne (Ojasalo ym. 2014, 58).

Tutkimukseen liittyy usein yhteistyö tutkijan ja tutkittavien välillä. Tutkijalla ja tutkittavilla onkin aktiivisten toimijoiden rooli muutoksessa ja sen toteuttamisessa. Olennaisena nähdään, että otetaan käytännöissä toimivat ihmiset mukaan aktiivisiksi osallisiksi tutkimukseen ja kehittämiseen. Tällainen osallistava kehittäminen voidaan ajatella eduksi, sillä yhdessä yhteisössä kehitettyä ratkaisua voi pitää parempana, kuin jos se tulisi organisaation ulkopuolelta. Yhteisön jäsenet tunnistavat ja tuntevat mahdollisesti oman toimintansa haasteet ja ongelmat paremmin kuin muut. Lisäksi yhdessä löydetty ratkaisu saattaa olla helpompi hyväksyä, kuin jos ratkaisua tarjottaisiin organisaation ulkopuolelta. (Ojasalo ym. 2014, 58-59.)

Toimintatutkimuksessa tutkijan rooli on keskeinen, hän on mukana muutoksen organisoinnissa ja näin ollen myös itse osa tutkimuksen kohdetta (Kananen 2012, 28).

Toimintatutkimuksessa täytyy pitää mielessä mahdollisuus, että muutos tapahtuu tai on tapahtumatta. Muutos saattaa myös olla erilainen, kuin mitä on tavoiteltu. Vaikka aiotut käytännön muutokset toteutuisikaan, saadaan tutkimuksesta silti uutta aineisto ja uutta tutkimuksellista tietoa. Lisäksi tilanteissa, joissa muutos ei ole tapahtunut, saatetaan huomata asenteita, valtarakenteita tai työyhteisöön liittyvää kulttuuria, jotka voisivat muuten jäädä tiedostamatta. (Ojasalo ym. 2014, 59.)

Toimintatutkimus soveltuu hyvin tutkimukselliseen kehittämistyöhön, kun sen tarkoitus on toimintojen ja käytänteiden muuttaminen. Tutkimuksen kohteena voi olla oikeastaan mikä tahansa ilmiö ihmiselämässä, esimerkiksi työmenetelmien kehittämistyö. Tutkimusta voidaan hyödyntää esimerkiksi myös silloin, kun halutaan lisätä uusia näkökulmia työskentelyyn tai antaa mahdollisuus uusille tavoille yrittää ratkoa ongelmia. Toimintatutkimuksen tulisi mahdollistaa tutkimustulosten hyödyntäminen käytännön työelämässä. (Ojasalo ym. 2014, 60.)

Toimintatutkimuksen tutkimusprosessiin kuuluu suunnittelu, toiminta ja toiminnan arviointi. Nämä eri vaiheet toistuvat useamman kerran tutkimuksen aikana. Tutkimus aloitetaan päämäärien tai kehittämisiongelman määrittelyllä ja työlle asetetaan tavoitteet. Tämän jälkeen tutkitaan kirjallisuutta ja muuta lähdeaineistoa selvittääkseen onko samantyyppistä aihetta tutkittu aiemmin. Sitten täsmennetään tavoitteita ja kehittämisen tarpeita tarpeen mukaan ja vahvistetaan projektisuunnitelma. Varsinainen työ aloitetaan tutkimalla ja kokeilemalla millaisia mahdollisuuksia käytännössä on päämäärään tavoittamiseksi. Sen jälkeen arvioidaan saatua aineistoa ja arvioidaan erilaisia asioita, joita on tehty. Tarvittaessa muotoillaan ja tarkennetaan päämääriä, kokeillaan käytännössä toimintaa, arvioidaan niitä ja niin edelleen. Toimintatutkimus voikin viedä aikaa, sillä tavoitteena kuitenkin on pyrkiä oikeasti tekemään muutoksia toimintatapoihin. (Ojasalo ym. 60-61.)

Toimintatutkimus nähdään usein kvalitatiivisena eli laadullisena lähestymistapana, vaikka siinä voidaan hyödyntää määrällisiä menetelmiäkin. Tutkimusmenetelmien tulee kuitenkin olla osallistavia, sillä kyseessä on osallistava tutkimus. Osallistavien menetelmien avulla on mahdollista päästä tutkittavan yhteisön toimijoiden hiljaiseen tietoon, kokemuksiin ja ammattitaitoon. Näin kehittämistyön näkökulma laajenee, eikä perustu pelkästään viralliseen aineistoon. Tutkimusaineistoa voidaan kerätä kyselyillä, keskusteluilla, haastatteluilla, havainnoinnilla ja aivoriihityöskentelyllä. Toimintatutkimuksen yhteydessä havainnointi nähdään yhtenä tehokkaimmista tavoista kerätä aineistoa. Aineistoina voidaan hyödyntää myös erilaisia asiakirjoja ja muuta kirjallista aineistoa, esimerkiksi tutkittaville annettavia päiväkirjoja, joiden kautta saattaa olla mahdollista löytää yksittäisten tapahtumien ja toimintojen kuvauksia yhteisössä. Tutkittavien toimijoiden keskusteluja voidaan myös hyödyntää. Tutkijan tehtävä on tällöin dokumentoida keskustelua, siinä päätettyjä tavoitteita, tutkittavien näkemyksiä ja toimintaa. Menetelmät valitaan tutkittavan yhteisön koon, kehittämiskohteen laajuuden, tutkimushenkilöstön ja sen roolin, sekä kohdehenkilöstön mukaan. (Ojasalo ym. 2014, 61-62.)

Toimintatutkimuksessa on omat haasteensa. Yksi haaste on se, että tutkimuskohde on aina tilanteeseen sidottu, minkä vuoksi on vaikea hyödyntää mahdollisia aikaisempia tuloksia. Ongelma saattaa myös olla, että tutkimuksen tavoitteet ja menetelmät määritellään epäselvästi, esimerkiksi liian väljästi tai lähtötilannetta ei selvitä kunnolla. Aikataulu saattaa olla epärealistinen tai osallistujien välillä on ristiriitoja. Käytännön ja teorian yhdistäminen voidaan myös kokea vaikeaksi. (Ojasalo ym. 2014, 59.) Lisäksi tutkijan voi olla haastavaa saada muutos aikaiseksi, sillä se vaatii ensinnäkin ilmiöön liittyvien syy-

seuraussuhteiden ymmärtämistä ja myös niihin vaikuttamista. Toimintatutkimus edellyttääkin tutkijalta enemmän tietoa ja perehtymistä ilmiöön, kuin perinteinen tutkimus juuriksi, että tavoitteena on muutos, muutoksen kokeileminen ja lopuksi läpivieminen. Tutkijan tehtävä on löytää erilaiset keinot ongelmien ratkaisemiseen ja myös mittari, jolla muutos voidaan todeta. (Kananen 2012, 37-38.)

Toimintatutkimus ei ole sama asia kuin kehittämistutkimus, vaikka ero toiminta- ja kehittämistutkimusten välillä on häilyvä. Molempien tutkimusten tavoitteina on muutos tai parannus. Toimintatutkimus eroaa kuitenkin siinä, että tutkija itse on mukana tutkittavan kohteen toiminnassa, mutta kehittämistutkimus ei edellytä tutkijan olemista mukana toiminnassa (Kananen 2012, 41-42.). Toimintatutkimuksen myös kohdistuu enemmän ihmisiin, heidän toimintaansa, vaikuttamismahdollisuuksiinsa ja heidän saamisensa mukaan muutokseen, kun taas kehittämistutkimuksen kohteena ei niinkään ole sosiaaliset ilmiöt vaan sellaiset kohteet kuin tuotteet, palvelut, prosessit tai toiminnot. (Kananen 2012, 37-38.)

3.3 Toimintatutkimus tässä opinnäytetyössä

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä näkyy toimintatutkimuksen piirteitä. Toimintatutkimuksessa tutkija on mukana toiminnassa, kuten itse olen ollut vahvasti tutkimuksen keskiössä työskentelemällä Saagan tapahtumavastaavana, eli suunnittelemalla ja järjestämällä tapahtumia Saagassa. Olin myös mukana järjestämässä Harry Potter -tapahtumaa.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on ollut kartoittaa mistä syistä tapahtumia järjestetään kirjastoissa. Toimintatutkimuksen periaatteiden mukaisesti ajatuksena on ollut saada aikaan muutos, että tapahtumien taustalta löytyisi perusteltu syy ja tarkoitus, ja että se osattaisiin sanallistaa ja perustella. Tutkimusta on tehty yksin, sekä jonkin verran yhteistyössä lastentiimin ja erityisesti tapahtumien parissa työskentelevien kanssa.

Tutkimusaineistoa on kerätty havainnoimalla ja pitämällä tutkimuspäiväkirjaa Harry Potter -tapahtuman suunnitteluvaiheessa. Lisäksi aineistoa on kerätty keskustelemalla. Keskusteluja on käyty enimmäkseen tapahtumien parissa työskentelevien ja Harry Potter -tapahtuman suunnittelutiimin kanssa. Tutkimuksen osallistavuus näkyy esimerkiksi näissä keskusteluissa.

Tutkimusosuudessa on kuitenkin keskitytty enemmän omiin havaintoihin, muistiinpanoihin, sekä erilaisiin kirjallisiin ja sähköisiin lähteisiin. Näihin syventyminen on johtunut lähinnä aikataulullisista syistä. Opinnäytetyön yksi suurimmista haasteista on ollut aikataulutus. Aikataulun kanssa on jouduttu joustamaan, ja toisaalta aikataulusta kiinni pitäminen on vaatinut joidenkin tutkimusosuuksien hylkäämistä. Tästä syystä esimerkiksi laajemmat haastattelut ovat jääneet pois toteutuksesta, vaikka ne suunnitelmaan kirjattiin. Opinnäytetyön piti olla tiukemmin kohdennettu Turun pääkirjaston lastentiimiin ja sen syihin järjestää tapahtumia, mutta työ on myöhemmin laajennettu koskemaan kirjastoja yleisesti valittujen materiaalien ja haastattelujen puuttumisen vuoksi.

4 HARRY POTTER -TAPAHTUMA

Harry Potter -tapahtuma järjestettiin 1.2.2018 kello 17-19 Turun pääkirjaston lasten alueella Saagassa ja nuorten alueella Stoorissa. Tapahtuman kävijämäärä oli 804 henkilöä. Tapahtuma järjestettiin Saagassa neljättä kertaa.

Tapahtuma on järjestetty joka vuosi samana päivänä, jolloin vietetään kansainvälistä Harry Potter Book Night -päivää. Vuonna 2018 päivän aikana järjestettiin 13,200 tapahtumaa eri puolilla maailmaa. Harry Potter -kirjasarjan kustantajan Bloomsburyn omilta Harry Potter aiheisilta verkkosivuilta voi tilata materiaalia maksutta oman tapahtumaan. Sivustolla on kartta, johon jokainen Harry Potter Book Night – teemaisen tapahtuman järjestävä voi merkitä oman tapahtumansa. (Loughrey 2018.)

Harry Potter on kansainvälinen ilmiö, joka on kahdenkymmenen vuoden ajan kiinnostanut ja kiehtonut kaiken ikäisiä. Harry Potter -kirjasarjaa on myyty yli 450 miljoonaa kappaletta, 79 eri kielellä 200 eri maassa (Bloomsbury Publishing 2017 & Tammi 2016). Harry Potterin edelleen jatkuva suosio on näkynyt myös Saagassa. Esimerkiksi Harry Potter ja Viisasten kivi -kirja oli toiseksi lainatuin kertomuskirja vuonna 2017 Aurora-tietokannan mukaan ja Saagan Harry Potter -tapahtumat ovat keränneet joka vuosi satoja osallistujia.

4.1 Suunnittelu

Harry Potter -tapahtuman suunnittelu aloitettiin elokuussa 2017, puoli vuotta ennen tapahtumaa. Heinäkuussa oli alustava kokous, jossa en ollut mukana, sillä aloitin työni Saagan tapahtumavastaavan elokuun alussa. Suunnitteluosuus käsittelee suunnitteluvaihetta pääosin elokuusta lähtien.

Harry Potter -tapahtuman suunnittelutiimissä päävastuussa olivat lastentiimistä Katri Haapanen, Terhi Hannulla, Pauliina Huynh ja Pauliina Salmi. Tällä tiimillä luotiin tapahtumalle raamit, suunniteltiin sisältöä tapahtumaan, huolehdittiin tapahtumaa koskevista päätöksistä ja tapahtuman konkreettisesta toteutuksesta. Syksyn aikana tapahtumaan liittyviä töitä tehtiin silloin, kun muilta töiltä ja tapahtumilta ehdittiin. Tapahtumaa varten varattiin työaikaa vapauttamalla sitä muualta lähempänä itse tapahtumaa. Muutama viikko ennen tapahtumaa asiakaspalveluvuoroja vähennettiin mahdollisuuksien mukaan

ja kaksi päivää ennen tapahtumaa asiakaspalveluvuoroja ei ollut ollenkaan. Tämä vaati sen, että lastentiimin muut työntekijät, jotka eivät olleet suunnittelemassa ja toteuttamassa varsinaista tapahtumaa, tekivät enemmän asiakaspalveluvuoroja ja osallistuivat näin tapahtuman toteutukseen.

Tapahtuman suunnittelussa lähdettiin liikkeelle aiempien tapahtumien työpajojen toimivuuden arvioimisesta. Tapahtumatiimissä mietittiin mikä oli toiminut ja mikä ei, mitä voisi käyttää uudelleen ja mitä ei. Arviointi tapahtui työntekijöiden omien kokemusten perusteella, sillä aiemmista Harry Potter -tapahtumista ei oltu kerätty asiakaspalautetta. Aiempien tapahtumien perusteella tapahtuman kokonaisuus ja konsepti työpajoihin koettiin toimivaksi, eikä nähty syytä muuttaa sitä. Sen sijaan mietittiin tapahtuma ja työpajojen sisältöä sekä somisteita, joiden haluttiin ilmentävän tapahtuman teemaa.

Suunnittelun alkuvaiheessa hyödynnettiin Ojasalon (2014, 160) mainitsemaa aivoriihiä, johon kuului aivoriihille tyypillisesti vapaa ideointi. Ideointivaiheessa heitettiin ilmaan kaikki mieleen tulleet ajatukset ja ideat, myös kaikista vilskeimmät ja mahdottomilta tuntuvat jutut. Yhdessä toteutetussa ideoinnissa ilmaan heitetyistä ajatuksista syntyi yhdessä uusia ideoita. Säin saatiin koottua paljon ideoita ja ajatuksia. Yhteisessä ideoinnissa saattaa käydä niin, että vaikka itsestä jokin idea tuntuisi mahdottomalta, keksii joku muu tavan toteuttaa sen. Alkuvaiheen ideoinnin jälkeen oli runsaasti ideoita, joita lähdettiin valintavaiheessa karsimaan. Suunnittelu jatkui pitkään ideoinnin jalostamisella, karsimisella ja myös uusien ideoiden syntymisellä. Joitakin ideoita lähestyttiin kokeilemalla, korjaamalla, hyväksymällä ja joskus hylkäämälläkin joko koko idea tai toteutustapa. Osa ideoita kirjattiin ylös tulevia tapahtumia ajatellen, vaikka ne eivät sopineet suunnittelu-kohteena olevaan tapahtumaan. Yhteisiä suunnittelupalavereita pidettiin useita.

Ideoita, sekä tapoja toteuttaa syntyneet ideat, tapahtumaan ja somisteisiin etsittiin jonkin verran netistä. Esimerkiksi Youtubesta katsottiin videoita taikajuoman valmistuksesta, ja Pinterestistä löytyi somistusideoita. Idea pukukilpailuun saatiin marraskuussa Turun pääkirjaston Studioissa pidetystä koulutuksesta (2.11. Kirjasto ja kumppanit asialla: onnistunut tapahtumatuotanto), jossa Arja Palonen kertoi Porin Nippori -tapahtumassa järjestetystä pukukilpailusta, joka on suosittu. Harry Potter -tapahtumaan otettiin kokeilumielessä ja tilan puutteen vuoksi kevennetty versio, jossa osallistujat kuvattiin ja puvut arvioitiin kuvien perusteella.

Tapahtuman suunnittelussa oli mukana syyskuun lopusta lähtien kahdeksan kirjasto- ja tietopalvelualan opiskelijaa Turun ammattikorkeakoulusta. Opiskelijoista mukana olivat

Marjo Ahonen, Jenni Ahvenainen, Lotta Autio, Anna Liljeqvist, Jenna Matikainen, Aino-Stina Nieminen, Hanna Nieminen ja Anna Rantala. Osa opiskelijoista oli ollut mukana myös edellisessä Harry Potter -tapahtumassa. Opiskelijoiden kanssa pidettiin viisi kokousta, joissa suunniteltiin tapahtuman kokonaisuutta, työpajoja, somisteita ja muita yksityiskohtia. Kokouksissa ideoitiin, jaettiin ennakkovalmisteluun liittyviä työtehtäviä kiinnostuksen mukaan ja sovittiin tapahtumapäivän työnjako. Kokousten välillä yhteyttä pidettiin sähköpostitse. Opiskelijoille ei maksettu rahallista korvausta tapahtumaan osallistumisesta. Yhteistyö Turun ammattikorkeakoulun kanssa tapahtui niin, että opiskelijat saivat tapahtuman järjestämisen osallistumisesta opintopisteitä koulusta ja kirjasto tarjosi mahdollisuuden tehdä yhtä lastentiimin suurimmista päätapahtumista.

Tapahtuman teema oli Ihmeotukset. Teema valittiin ensimmäisessä elokuun kokouksessa. Heinäkuun kokouksessa teemaksi oli ajateltu Kolmivelhoturnajaisia, mutta elokuun ensimmäisen kokouksen ideoinnissa moni työpaja- ja somisteidea linkittyi taikamaailman erilaisiin olentoihin, joten teemaksi valittiin lopulta Ihmeotukset. Valintaan vaikutti myös teeman ajankohtaisuus. Ihmeotukset ja niiden olinpaikat -elokuvan ensimmäisen osan ensi-ilta oli vuonna 2016 ja elokuvakäsikirjoitus julkaistiin suomeksi vuonna 2017 (Tammi 2016). Lisäksi Ihmeotukset ja niiden olinpaikat -kirjasta julkaistiin uusi laajennettu painos englanniksi ja suomeksi vuonna 2017 (Tammi 2018). Tässä tapauksessa ei lähdetty suunnittelemaan tietyn teeman alle työpajoja ja somisteita, vaan teema nousi työpajoista ja somisteista.

Kansainvälisen Harry Potter Book Night -päivän teema oli myös Ihmeotukset, englanniksi Fantastic Beasts. Kansainvälisesti yhteisen teeman voi ajatella tekevän tapahtumasta selkeämmin osan juuri kansainvälistä Harry Potter Book Night – päivää. Bloomsburyilta tilattava materiaalipaketti sisältää kansainväliseen teemaan sopivia materiaaleja. Saagan kohdalla sama teema oli sattuma. Teemaa ei ole voitu valita kansainvälisen teeman mukaan, sillä kansainvälinen teema on usein ilmoitettu lokakuussa, jolloin Saagassa tapahtuman järjestäminen pitää olla jo alkanut. Mahdollisuuksien mukaan saman teeman valitseminen voi kuitenkin olla perusteltua, tai hyvä valinta, jos ei keksi itse teemaa.

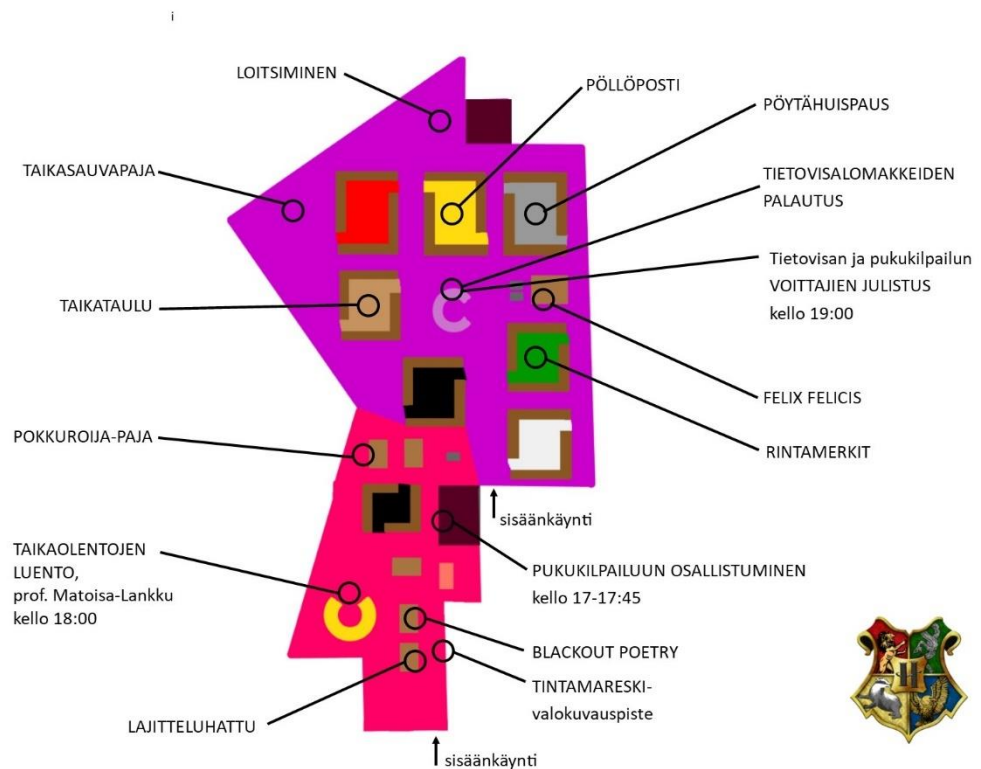
Ihmeotukset -teema näkyi Saagan tapahtumassa työpajojen sisällöissä ja somisteissa. Teeman voi ajatella sitoneen tapahtuman yhteen. Kattoteema tapahtumalle oli Harry Potter ja koko taikamaailma, ja tapahtumassa oli myös työpajoja ja tekemistä, joka eivät

liittyneet vain ihmeotuksiin. Harry Potter-tapahtuman yhteydessä voisi ajatella, että kateeman lisäksi on hyvä olla jokaisella tapahtumalla oma teema, joka tekee tapahtumasta erottuvan ja uniikin, kun tapahtuma toistuu vuosittain.

Suunnitteluvaiheessa ja ideoinnissa näkyi, että Harry Potter -maailma oli kaikille tuttu. Ideoita syntyi helposti, kun taikamaailmasta poimittiin kiinnostavia tapahtumia, hahmoja ja elementtejä. Suunnitteluvaihetta myös helpotti, että aihe oli kaikille tuttu, eikä erilaisten aiheiden selittämiseen ja avaamiseen mennyt aikaa. Verraten esimerkiksi Saagaan tulossa olevaan Soturikissa -tapahtumaan, jonka suunnittelutiimissä kaikki eivät olleet lukeeet Soturikissa -sarjan kirjoja ja aikaa on kulunut kirjasarjan maailman ja tapahtumien selostamiseen.

4.2 Toteutus

Harry Potter -tapahtuma koostui erilaisista toimintapisteistä, infopisteestä, Taikaolentojen luennosta, pukukilpailusta, tietovisasta ja somisteluukkubongauksesta. Tapahtuman pisteet näkyvät kuvan 2 kartassa. Pisteet on listattu ja selostettu aakkosjärjestyksessä kuvan jälkeen. Lopuksi on selostus kartasta, somisteluukkubongauksesta, tietovisan ja pukukilpailun palkinnoista, sekä tapahtuman näkyvyydestä sosiaalisessa mediassa.

Kuva 2. Tapahtuma-alueen kartta.

Kartan on tehnyt Emma Vartiainen.

1. Blackout poetry

Blackout poetry tarkoittaa runoja, joita tehdään valitsemalla valmiista tekstistä haluamansa sanat, joista koostuu runo. Tarkoitus on korostaa valitsemansa sanat piilottamalla muut sanat esimerkiksi mustaamalla ne tussilla. (Marron 2017.) Toteutustapoja on monia ja tyyli vapaa. Ideoita ja malleja löytyy helposti esimerkiksi netistä. Harry Potter -tapahtumassa tarvikkeina oli kirjaston kokoelmasta poistettuja Harry Potter -romaneja eri kielillä, sekä erivärisiä tusseja ja puuvärejä. Runot sai ripustaa pyykkipojilla juuttinarulle, joka oli viritetty Stoorin asiakaspöydän yläpuolelle niin, että runot roikkuivat runopisteen yllä kaikkien luettavissa. Osallistujat innostuivat tekemään Harry Potter -aiheisia runoja ja runopisteellä oli koko ajan paljon osallistujia.

2. Felix Felicis

Felix Felicis -pisteellä tarjottiin juotavaa ja syötävää. Tarjottavat oli nimetty Harry Potter -kirjoista tutuilla nimillä. Juotava oli Felix Felicisiä eli onnenjuomaa, joka

oli tehty sekoittamalla kahta eri sävyistä limsaa ja lisäämällä joukkoon syötävää glitteriä. Juoma tehtiin karahveihin, joista se kaadettiin asiakkaille pieniin muovimukeihin, joihin mahtui muutama sentti juotavaa. Syötävänä oli Joka Maun Ra-keita eli kaupasta ostettuja Jelly Beans -karkkeja. Karkit oli valmiiksi jaettu pieniin kullanvärisiin paperisiin leivontamuotteihin. Pisteellä oli tuotteiden tuoteselostukset allergioiden ja ruokavalioiden vuoksi. Pisteellä oli yksi työntekijä.

3. Infopiste (kartassa oikeanpuoleisen sisäänkäynnin kohdalla)

Infopiste sijaitsi tapahtuman pääsisäänkäynnin eli Saagan sisäänkäynnin kohdalla. Pääsisäänkäynnin kautta tuli suurin osa tapahtuman osallistujista sisään. Infopisteessä jaettiin tapahtuman kartta ja tietovisa osallistujille. Infopisteessä oli kävijälaskuri, jonka avulla työntekijä piti lukua osallistujista. Kävijälaskuria oli manuaalinen, eli sitä piti painaa jokaisen osallistujan kohdalla. Toinen sisäänkäynti oli Stoorin sisäänkäynti. Stoorin sisäänkäynnillä oli aluksi työntekijä kävijälaskurin kanssa, mutta sisäänkäynnistä tuli pääasiassa henkilöitä, jotka olivat jo käyneet pääsisäänkäynnillä hakemassa kartat, eli heidät oli jo laskettu kävijöiksi. Tästä syystä tältä sisäänkäynniltä työntekijä siirtyi muille pisteille avustamaan.

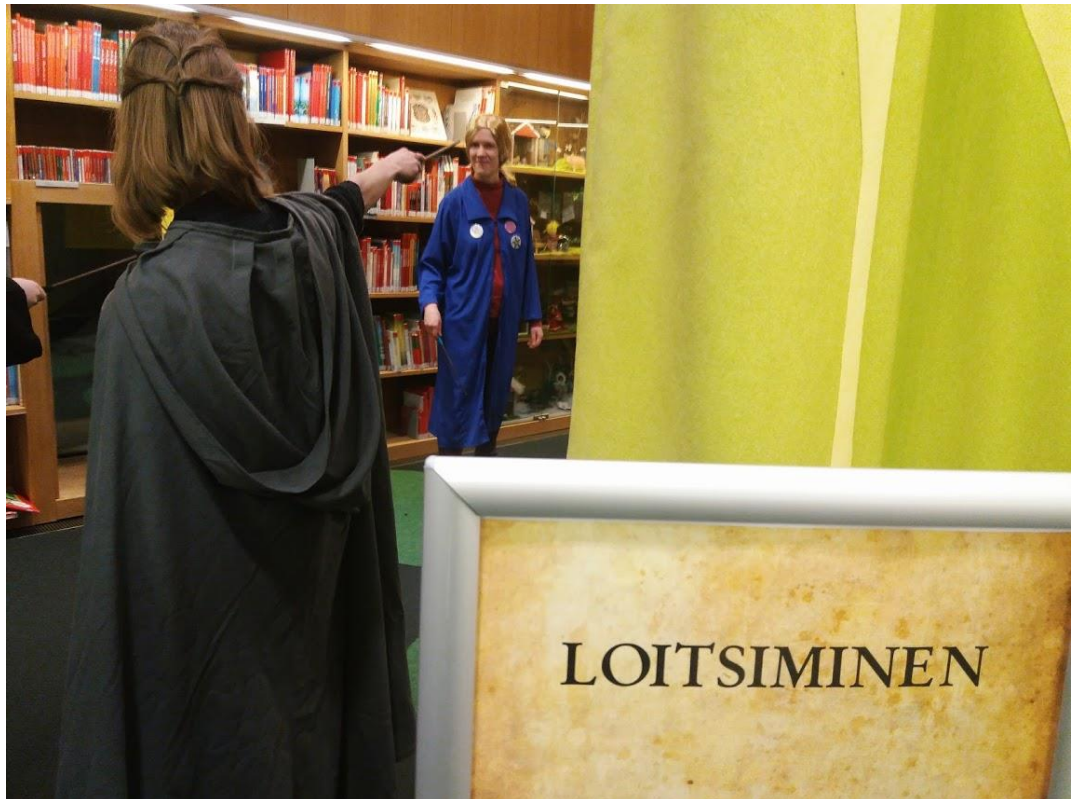
4. Lajitteluhattu

Lajitteluhattu-pisteellä osallistujat jaettiin eri tupiin, kuten Tylypahkassa tehdään aina ensimmäisen vuoden oppilaille. Pisteellä osallistujien päähän laskettiin lajitteluhattu, jonka jälkeen osallistujat saivat rullalle käärityn ja kuminauhalla kiinnitetyn pienen paperilapun, jossa oli tuvan nimi ja kolme kirjavinkkiä, jotka voisivat sopia osallistujalle tuvan perusteella luettavaksi. Kirjavinkeissä oli lasten kertomuskirjoja ja tietokirjoja, jotka jollain tavalla liittyivät Harry Potteriin tai yleisesti taika- ja fantasiamaailmaan. Lappuja oli tulostettu ja leikattu valmiiksi noin 400 osallistujalle. Koska osallistujia oli yli 800, loppuivat laput kesken ja niitä täytyi tulostaa, leikata ja rullata lisää kesken tapahtuman.

5. Loitsiminen

Loitsimis-pajassa harjoiteltiin loitsuja liikuttamalla sauvaa valittujen kaavojen mukaan ja lausumalla loitsut ääneen. Pisteellä sai käyttää Taikasauva-pajassa tehtyä sauvaa tai mukana tuotua sauvaa. Loitsimisessa Saagan kirjateatterin leikkimurkaus oli sisustettu pahvilaatikoiden, matkalaukkujen, tapahtumaa varten

pahvista askarreltujen isojen taikakirjojen, sohvien, vaatenaulakoiden ja kankaiden avulla Tarvehuoneeksi, jossa Albuksen kaarti harjoitteli loitsuja kirjassa Harry Potter ja Feeniksin kilta. Pisteellä oli Fat Boyt, joihin saattoi kaatua, jos joutui esimerkiksi tainnutusloitsun kohteeksi. Pisteellä oli noidiksi pukeutuneita opiskelijoita.

Kuva 3. Loitsiminen.

6. Pokkuroijapaja

Pokkuroijapajassa askarrettiin taikamaailmasta tuttuja pokkuroijia, jotka ovat vihreitä, puun oksaa muistuttavia hahmoja, joka näkyy kuvassa 4. Pokkuroijia askarrettiin vihreistä piippurasseista, vihreästä paperinarusta ja rei'ittimen avulla mustasta pahvista tehdyistä silmistä, jotka liimattiin piippurassiin. Pisteellä oli Lisco Scamanderiksi pukeutunut opiskelija sekä vaihtuvia avustajia. Piste oli suosittu. Pisteelle oli varattu liian pieni tila ja liian vähän avustajia. Vaikka pokkuroijamalli oli yksinkertainen, niin monet tarvitsivat paljon apua pokkuroijan tekoon.

Kuva 4. Pokkuroijapajan ohjaaja kädessään Pokkuroija.

7. Pukukilpailuun osallistuminen

Pukukilpailu järjestettiin Stoorin pelihuoneessa, jossa pukukilpailuun osallistujien puvut kuvattiin vuoronumeron kanssa. Osallistujilta kerättiin yhteystiedot, jotta voittajat saataisiin varmasti kiinni. Pukukilpailu oli niin suosittu, että osallistujia olisi ollut enemmän kuin mitä tapahtuma-ajassa pystyttiin kuvaamaan ja arvioimaan. Kilpailuun kuvattiin kaikki, jotka olivat jonottamassa kuvaukseen viimeistään silloin, kun osallistumisajan oli ilmoitettu loppuvan. Yksi työntekijöistä meni jonon viimeiseksi kertoakseen osallistumisajan jälkeen jonottamaan tuleville, ettei pukukilpailuun voinut enää osallistua.

Kilpailuun osallistui yli 50 pukua, jotka ehdittiin kuvata tunnin aikana. Pukuja arvioimassa oli kaksi työntekijää. Pukukilpailun voittajan valinnassa huomioitiin

seuraavat asiat: puku vastaa hahmoa, puvun persoonallisuus ja muista erottuminen, pukuun panostaminen ja yksityiskohdat. Puvut arvioitiin ensin nimeämällä ne, jotka olivat jääneet kuvaustilanteessa mieleen erottamalla muista. Sen jälkeen kuvat käytiin läpi valitsemalla kaikki, jotka täyttivät osallistujille ilmoitetut ja huomioitavat kohdat. Pukuja karsittiin, kunnes jäljellä oli kolme pukua, jotka palkittiin.

8. Pöllöposti

Pöllöposti-pisteellä kirjoitettiin kirje haluamalleen henkilölle haluamaltaan henkilöltä tai vaihtoehtoisesti omalla nimellään vaikka tuntemattomalle vastaanottajalle. Esimerkiksi sai keksiä millaisen kirjeen Harry Potter voisi lähettää ystävänsä. Kirje kirjoitettiin valmiille kirjepohjalle, jotka oli tehty tapahtumaa varten (liite 2). Kirjeen sai laittaa pöllöhäkkiin ja sieltä sai ottaa itselleen kirjeen vastineeksi kirjeestä, jonka oli kirjoittanut. Näin pääsi lukemaan myös muiden kirjoittamia kirjeitä.

9. Pöytähuispaus

Pöytähuispaus oli tapahtumassa toista kertaa. Pöytähuispauksen Saagan tapahtumaan ovat kehittäneet opiskelijat. Säännöt peliin ovat löytyneet netistä. Niitä on muokattu pelikokemuksen myötä.

Pöytähuispauksen säännöt: *”Heitä kaatoa ja yritä saada se vanteen läpi vastustajasi kuppiin. Puolustaja voi yrittää estää kaatoa osumasta käyttämällä käsiään esteinä luudanvarren tavoin. Jos kaato osuu kuppiin, on vastustajalla mahdollisuus tasoitukseen. Mikäli vastustaja epäonnistuu, olet voittanut. Jos hän tasoittaa, alkaa uusi kierros.”*

Pisteellä oli yksi työntekijä pelaamassa ja ohjaamassa pelaajia. Kuvassa 5 näkyy pöytä ja pelitarvikkeet. Näiden lisäksi peliin tarvitaan pallo.

Kuva 5. Pöytähuispaus.

10. Rintamerkit

Rintamerkki-pisteeltä sai omakseen rintamerkin, johon valittiin itse haluamansa kuva kuudesta vaihtoehdosta. Jokaisessa Harry Potter -tapahtumassa on ollut rintamerkkipiste. Piste on ollut aina suosittu. Kuvavaihtoehdot ovat vaihdelleet vuosittain. Tällä kertaa kuvat olivat eri taikaolentoista Ihmeotukset -teeman mukaisesti. Rintamerkkejä tekemässä oli opiskelija, joka oli piirtänyt rintamerkkikuvat. Rintamerkkejä sai yhden per osallistuja. Kuvassa 6 näkyy rintamerkkipiste ja pisteellä olevat tarvikkeet.

Kuva 6. Rintamerkki-piste.

11. Taikaolentojen luento

Stoorissa pidettiin kertaluontoinen taikaolentojen luento, jossa Matoisa Lankuksi pukeutunut Terhi Hannula kertoi taikaolentoista, joita esiintyy taikamaailmassa. Luentoja varten tehtiin diasarja, joka piti näyttää Stoorin älytelevisiosta, mutta teknisten ongelmien vuoksi jouduttiin luennon havainnollistava osuus tekemään fläppitaululle, joka näkyy kuvassa 7. Luennoitsijalla oli mikki.

Kuva 7. Taikaolentojen luento.

12. Taikataulu

Taikataulu eli fanitaulu oli itsenäinen piste ilman ohjaajia. Fanitauluun sai piirtää, kirjoittaa ja taiteilla haluamallaan tavalla jotain tapahtuman teemaan sopivaa. Tauluun kertyi muun muassa lempisitaatteja kirjoista, eri hahmoista piirrettyjä kuvia, terveisiä muille osallistujille ja omien, pääasiassa Harry Potteriin liittyvien sokekanavien mainostusta. Taulu oli Saagan satutalossa, johon oli tapahtuman ajaksi viritetty satutelttä. Satutelttä tekee tilasta hämärämmän ja suljetumman, muusta alueesta eristetyimmän osan. Teltan sisällä oli kaksi sermiä, jotka oli peitetty sinisillä ja violeteilla kartongeilla. Kartonkeja koristeltiin hopeatähdillä. Pistteellä oli lisäksi pieniä, eri kokoisia kartonkeja piirtämistä ja kirjoittamista varten. Niihin liimattiin kaksipuolisia teippipaloja, jotta ne sai kiinnitettyä sermiin. Valvomattomaan tilaan ei haluttu jättää turvallisuuden vuoksi nuppineuloja tai teippipalojen leikkausta varten saksia. Tila oli sisustettu Saagan sohvalla ja tyynyillä, jotka oltiin peitetty erivärisin samettikankain. Tarvikkeita varten oli pieni pöytä ja valaisimena työntekijän kotoaan tuoma jalkalamppu. Satuteltan virityksen vuoksi osa osaston valoista piti sammuttaa tapahtuman ajaksi paloturvallisuuden vuoksi.

13. Taikasauvapaja

Taikasauvapajassa tehtiin taikasauvoja puukepeistä ja värillisistä langoista. Vuosina 2017 ja 2018 sauvojen tekemiseen on käytetty keppejä, jotka ovat aiemmin olleet muun muassa viireissä ja erilaisissa lipuissa kiinni. Liput liotettiin kepeistä vedellä. Puhtaat kepit maalattiin erisävyisillä ruskeilla ja harmailla. Valmiiksi maalattuihin kepeihin osallistujat saivat kieputtaa haluamansa väristä lankaa käsijaksi tai koristella sauvan muulla tavalla. Suositusta taikasauvapajasta sauvojen tekovälineet loppuivat ensimmäisen tunnin aikana. Sauvoja oli varattu noin 400 osallistujalle.

14. Tietovisa

Tapahtumaa varten opiskelijat tekivät tietovisan, joka sopi tapahtuman Ihmeotukset -teemaan. Kaikki tietovisaan vastanneet ja yhteystietonsa jättäneet osallistui-
vat arvontaan, jossa arvottiin tapahtumaa varten tilattuja Harry Potter -kirjoja. Tietovisaa jaettiin osallistujille sisäänkäynnin Infopisteellä ja tietovisan palautettiin Saagan neuvonnassa olleeseen palautuslaatikkoon. Tietovisan toisella puolella oli palautekysely.

15. Tintamareski-kuvauspiste

Tintamareski-kuvauspisteellä oli tauluja, joihin oli maalattu hahmoja, joiden kasvojen tilalla oli reikä, josta oli tarkoitus kurkistaa. Tällä pisteellä sai käydä oma-
toimisesti ottamassa kuvia. Taulut on kankaalle maalannut Anna Rantala ja tauluja on käytetty kahtena peräkkäisenä vuonna 2017 ja 2018.

Kartta ja somisteluukkubongaus

Tapahtumaan tulijoille jaettiin sisäänkäynnillä tapahtuman pisteistä kartta, joka on kuvassa 2. Kartta oli tulostettu ja taiteltu A4-kokoinen paperi, jossa oli kartan lisäksi kansissa tapahtuman nimi ja kirjaston logoja, ja takakannessa niin sanottu somisteluukkubongaus. Somisteluukkubongaus tarkoittaa, että Saagan somisteluukkuihin oli piilotettu mustiin kartonkeihin liimattuja taikaolentojen kuva. Kartassa oli numero ja taikaolennon nimi, ja somisteluukkuun kätkeydyissä kuvissa oli numero kuvien ja nimien yhdistämistä varten. Somisteluukkubongauksen idea oli

tarjota osallistujille myös itsenäistä toimintaa, sillä ohjatuille pisteille oli jonoa sekä samalla nostaa Saagan somisteluukkuja esiin.

Somisteet

Tapahtumaa varten Saagaa ja Stooria somistettiin ja lavastettiin teemaan sopivaksi. Saagan kirjateatteriin tehtiin Tarvehuone yksinkertaisten lavasteiden avulla. Lavasteina käytettiin muun muassa pahvilaatikoita, matkalaukkuja, tapahtumaa varten askarreltuja isokokoisia taikakirjoja, erilaisia kankaita ja roolipukuja, osastolla olevia sohvia ja naulakoita. Tarvehuoneen sisustamisessa voi olla luova, sillä huoneen varustelu muuttuu tarinan perusteella aina käyttäjänsä tarpeiden mukaisesti. Tarvehuone on tuttu tavararöykkiöstään, joita käytettiin Kirjateatterin lavastuksen ideana.

Saagassa oleva vitriini somistettiin tapahtuman ajaksi tavaroilla, joita löytyi kirjastoilta valmiina aiempien tapahtumien jäljiltä ja joita henkilökunta toi tapahtumaa varten. Vitriiniin lainattiin valoporo Saagan työntekijän naapurilta. Vitriinin somisteita näkyy kuvissa 8 ja 9. Osastolla roikkui ruotsinkielisen kuvakirjatalon yläpuolelle ripustettu kangas, jossa oli Tylypahkan eri tupien vaakunat. Näiden lisäksi Saagassa on pysyvämpinä somisteina neuvonnan yläpuolella roikkuvat kirjeet, jotka matkivat kirjeitä, joita Tylypahkasta lähetetään Harry Potterille. Lisäksi ruotsinkielisen kertomuskirjatalon yläpuolella oleviin lampuihin on askarreltu ja kiinnitetty Sieppejä, jotka ovat Huispauksesta tuttuja.

Kuva 8. Saagan vitriini.

Kuva on otettu tapahtuman jälkeen. Tiikeri ei kuulunut somistukseen.

Kuva 9. Saagan vitriinin yksityiskohtia.

Tietovisa-arvonnän ja pukukilpailun voittajat

Tietovisaan osallistuneiden kesken arvotut palkinnot ja pukukilpailun voittajat julistettiin tapahtuman päätteeksi Saagan neuvonnassa. Pukukilpailun voittajille palkinnoksi oli hankittu Harry Potter -aiheisia väriytskirjoja kolme kappaletta, jotka annettiin pukukilpailun kolmelle parhaalle puvulle. Tietovisalomakkeen täyttäneiden arvontaan oli hankittu kahdeksan suomenkielistä Harry Potter -aiheista kirjaa. Tietovisaan osallistuneet voittajat saivat arvontajärjestyksessä valita itselleen mieluisimman kirjan eri vaihtoehtoista. Voittajiin, jotka eivät olleet enää paikalla julkistamishetkellä, otettiin tapahtuman jälkeen yhteyttä ja he saivat tulla hakemaan palkintonsa Saagasta. Heille valittiin kirjat valmiiksi.

Tapahtuman markkinointi ja tapahtuma sosiaalisessa mediassa

Tapahtumaa markkinoitiin useassa paikassa. Tapahtumaa markkinoitiin fyysisesti Turun kirjastoissa julisteilla ja flyereilla. Flyereita jaettiin muun muassa kirjavinkkauksiin tulleille ryhmille. Tapahtuman mainos pyöri kirjastojen info-tv:ssä ja tapahtuma löytyi Turun tapahtumakalenterista <http://kalenteri.turku.fi/events/calendar>.

Tapahtumalle luotiin tapahtumasivu Facebookiin, ja sitä mainostettiin Saagan Facebook-sivulla. Facebookissa tapahtumalle luotu tapahtumasivu tavoitti tilastojen mukaan 26 000 henkilöä ja yli 400 henkilö oli merkinnyt kiinnostuneensa tapahtumasta, jolloin se on näkynyt myös heidän ystävilleen.

Tapahtumasta lähetettiin lehdistötiedote ja tapahtumista oli tietoa Aamuset-lehdessä ja Turkulaisessa 22.1.2018.

Instagramissa tapahtumaa markkinoitiin ennen tapahtumaa Saagan omalla tilillä @lasten_saaga, Stoorin tilillä @stooreja_kirjastosta ja Kulttuuria Turus -tilillä @kulttuuriaturussa. Lisäksi tapahtuman aikana ja tapahtuman jälkeen tapahtumasta jaettiin kuvia Saagan ja Stoorin tileillä. Saagan tilistä huolehti tapahtuman ajan Marjo Ahonen ja Stoorin tilistä Emma Vartiainen. Saagan tilillä mainos tapahtumasta oli tilin ensimmäinen kuva, eikä tilillä tuolloin ollut kuin muutama seuraaja, joten sen merkitys markkinoinnin suhteen on ollut oletettavasti pieni.

Tapahtumassa oli esillä julisteita, joissa kehoitettiin jakamaan tapahtuma somessa valituilla hashtageilla. Hashtageja olivat #harrypotter, #harrypotterbooknight, #lastensaaga ja #turunkaupunginkirjasto. Kaksi ensimmäistä oli kansainvälisiä hashtageja ja kaksi jälkimmäistä Saagan tapahtumaa koskevia. Hashtagien kautta pystyi kuka tahansa katsomaan muiden ottamia, julkisia kuvia. Samalla tapahtuma ja kirjasto saivat mainosta myös tapahtumaan osallistuneiden somekanavien kautta.

Tapahtumassa oli esillä useissa paikoissa tiedote, että tapahtumassa kuvataan. Tämä siitä syystä, että kuvauslupien kerääminen ei olisi ollut mahdollista.

4.3 Tapahtuman arviointi asiakaspalautteen kautta

Tapahtuman onnistumisen arviointia varten on tärkeä tietää miten osallistujat kokevat tapahtuman, mikä heidän mielestään toimii ja mitä voisi tehdä toisin. Osallistujien mielipiteen kuulemiseksi kannattaa osallistujilta kerätä palautetta. Palautteen avulla voidaan todeta, onko tapahtuman tavoite täytynyt. Lisäksi osallistujien antaman palautteen avulla saadaan tietää, mikä heidän mielestä on toiminut ja mikä ei, ja tästä voidaan ottaa opiksi ja hyödyntää tietoa tulevissa tapahtumissa. Asiakkaiden antaman palautteen avulla myös järjestävän tahon osaaminen ja hiljainen tieto kasvavat. (Vallo & Häyrynen 2016, 224.)

Palautetta voi kerätä eri tavoin esimerkiksi kirjallisella tai sähköisellä palautelomakkeella. Sähköpostiin lähetettävää palautekyselyä varten tarvitaan osallistujien sähköpostiosoitteet. Jotta palautetta saadaan tarpeeksi monelta osallistujalta, tulee vastaamisen olla helppoa. Tästä syystä voi olla paras vaihtoehto, että palautteen pystyy antamaan tapahtumassa. Palautteen merkitystä kannattaa korostaa osallistujille ja kertoa miten palautetta käytetään. Lisäksi palautteen antaneiden kesken voi esimerkiksi arpoa palkintoja. (Vallo & Häyrynen 2016, 225-227.)

Aiemmissa Harry Potter -tapahtumissa ei ole kerätty palautetta asiakkailta. Vuoden 2018 tapahtumassa kerättiin kirjallista asiakaspalautetta jakamalla osallistujille tapahtuman kartan ohessa tietovisa, jonka toisella puolella oli palautelomake (liite1). Näitä jaettiin Saagan sisäänkäynnillä. Palautelomakkeita oli tapahtuman ajan jaossa myös Saagan asiakaspalvelupisteeltä. Täytettyjä palautelomakkeita varten oli palautuslaatikko Saagan neuvonnassa.

Palautelomake oli tietovisan toisella puolella, sillä näin ajateltiin palautelomakkeen tavoittavan useimmat kävijät, sillä tietovisan täyttävät useat osallistujat, koska sen palauttaneiden kesken arvotaan palkintoja. Arvontaan osallistuminen ei edellyttänyt palautelomakkeen täyttämistä.

Paperinen palautelomake, joka jaettiin tapahtumassa, oli helppo toteuttaa ja ojentaa asiakkaille muun materiaalin ohessa. Lisäksi paperinen lomake tavoittaa tapahtuman kohderyhmän eli lapset. Heidän on helppo antaa palautetta tapahtumassa ollessaan, eikä näin ollen tarvitse muistaa tai nähdä vaivaa palautteen antamiseen enää tapahtuman jälkeen. Sähköpostilistan kerääminen sähköisestä lähetettävää palautekyselyä varten ei

olisi tällaisessa tapahtumassa tarkoituksenmukaisin. Lapsilla ei välttämättä ole sähköpostia tai voi olla hankala muistaa sähköpostiosoite. Lisäksi näin suuressa massatapah- tumassa sähköpostilistan kerääminen voisi olla kaikin tavoin työlästä ja resurssien tuh- lausta, etenkin jos vastausprosentti jäisi pieneksi.

Palautelomakkeen yhteydessä kerrottiin, että palautetta hyödynnetään opinnäytetyössä ja tulevien tapahtumien suunnittelussa. Koska tietovisassa jouduttiin arvonneen vuoksi kysymään yhteystiedot, niin palautelomakkeita löytyi myös ilman tietovisapuolta, jotta palautteen pystyi antamaan täysin nimettömänä. Kaikki palaute käsiteltiin ja arkistoiitiin nimettömänä.

Palautelomake suunniteltiin kohderyhmälle sopivaksi. Palautelomakkeeseen valittiin vain muutama kysymys, jotta vastaaminen ei olisi vaikeaa tai veisi liian kauan aikaa. Kysymykset pyrittiin muotoilemaan yksinkertaisiksi, jotta ne olisi helppo ymmärtää.

Kysymyksillä avulla haluttiin kartoittaa mikä osallistujien mielestä toimi tapahtumassa ja mikä ei, jotta tätä tietoa voitaisiin käyttää tulevien tapahtumien suunnittelussa ja kehittä- misessä.

Palautelomakkeen liittäminen tietovisan yhteyteen toimi riittävän hyvin, sillä täytettyjä pa- lautelomakkeita kertyi yhteensä 105 kappaletta. Kolme palautelomaketta oli täytetty kah- den osallistujan toimesta, eli vastaajia oli yhteensä 108. Osassa lomakkeista ei oltu täy- tetty kaikkia kohtia. Muutamasta puuttui kokonaan palaute, mutta niissä oli täytettyä ko- tipaikkakunta ja ikä, joten ne on huomioitu tilastoinnissa. Kaikista palautelomakkeista on huomioitu kaikki täytetyt kohdat.

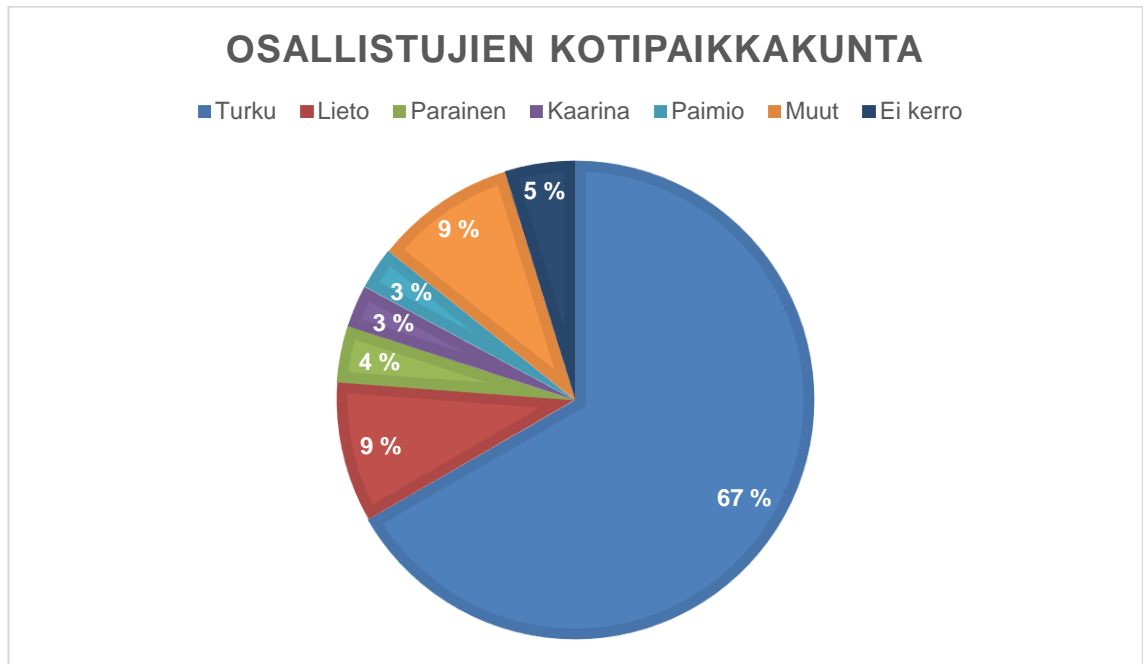
Kotipaikkakunnan ja iän tilastointia ajatellen 108 vastaajaa 804 osallistujasta tarjoaa tar- peeksi hyvän otoksen. Huomioitava on, että suomenkielinen kirjallinen palautelomake ei ole tavoittanut kaikkia osallistujia. Suomen kieltä taitamattomat ja luku- ja kirjoitustaidot- tomat eivät ole voineet täyttää lomaketta ilman apua.

Palautelomakkeen kysymykset.

- Kotipaikkakunta
- Ikä
- Kuinka monessa Harry Potter -tapahtumassa olet käynyt Turun pääkirjastossa?
- Mitä mieltä olet tämän vuoden tapahtumasta?
- Mikä oli paras juttu? Missä onnistuttiin?

- Mikä olisi voinut olla paremmin? Mitä voisi kehittää?
- Mitä toivot ensi vuoden tapahtumalta?
- Muuta palautetta ja terveisiä järjestäjille

Osallistujien kotipaikkakunta

Kuvio 1. Osallistujien kotipaikkakunta.

Palautelomakkeessa kysyttiin kotipaikkakunta, koska haluttiin kartoittaa alue, jolta tapahtuman osallistujat tulevat. Odotettavasti palautteen antaneista 70 henkilöä oli merkinnyt kotipaikkakunnaksi Turun, kuten kuvio 1 voi havaita. Turun lähikunnista Lieto näkyi palautteissa toiseksi suurimpana alueena, ja sen kotipaikkakunnakseen oli merkinnyt 10 henkilöä. Näiden lisäksi Kaarinasta, Paimiosta ja Paraisista oli 3-4 osallistujaa. Kuviossa 1 kohta "muut" tarkoittaa Merimaskua, Naantalia, Perniötä, Raisiosta, Ruskkoa ja Sauvoa, jotka olivat 1-2 vastaajan kotipaikkakuntana. 5 henkilöä ei ollut merkinnyt kotipaikkakuntaa.

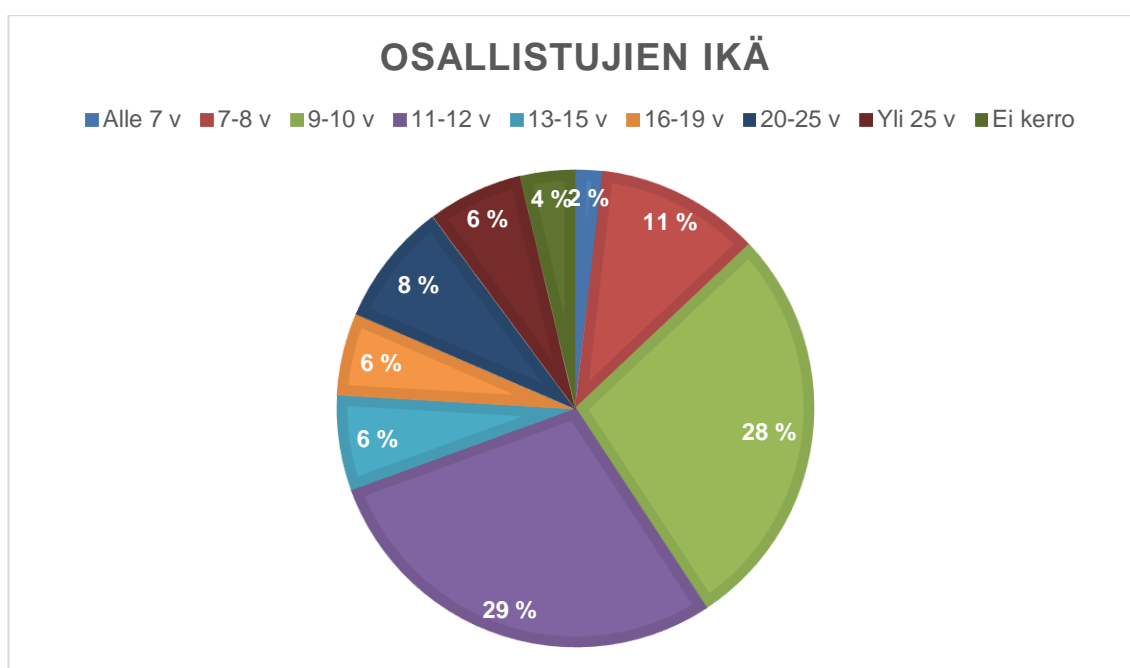
Vaikka palautteet eivät kata jokaista osallistujaa ja paikkakuntaa, joista on saattanut olla osallistujia, voi näiden perusteella tulkita, että osallistujista suuri osa on Turusta, mutta tapahtumaan tullaan myös pidempien matkojen päästä. Esimerkiksi Perniöstä Turkuun on noin 80 kilometriä. Tapahtuman markkinointi on onnistunut tavoittamaan ihmisiä kuntarajojen yli laajahkolta alueelta, ja myös houkuttelemaan ihmisiä tulemaan matkankin takaa tapahtumaan.

Palautteessa ei kysytty mitä kautta on saanut tiedon tapahtumasta, eli ei voi tietää, mitkä markkinointi kanavat ovat saavuttaneet kauempana asuneet. Sosiaalisessa mediassa ja verkossa tapahtumien mainokset ja uutiset leviävät kuitenkin paikkakuntaa katsomatta.

Toistuvan tapahtuman etu on se, että tapahtumaa osataan odottaa. Tapahtumassa käyneet ja siitä pitäneet voivat kertoa tapahtumasta eteenpäin, ja myös mainostaa tulevaa tapahtumaa omissa kanavissa ja kasvotusten.

Tapahtuman kävijämäärän ja pidempää tulleiden osallistujien perusteella voidaan päätellä, että markkinointi on tavoittanut ihmisiä hyvin.

Osallistujien ikä

Kuvio 2. Osallistujien ikä.

Palautteissa kysyttiin osallistujien ikä. Näin haluttiin kartoittaa osallistujien ikäjakaumaa. Palautteiden perusteella ikäjakauma on suurin piirtein järjestäjien havaintoja tukeva, pieniä poikkeuksia lukuun ottamatta. Tapahtumassa käy kaikenikäisiä osallistujia. Vuoden 2018 tapahtumassa näki niin sylvauvoja kuin selkeästi iäkkäämpiä isovanhempia, jotka olivat tulleet keskustelujen perusteella lastenlastensa seurassa tapahtumaan. Tämä ei näy saaduissa palautteissa. Harva alle 7 vuotias antaa palautetta itsenäisesti. Toisaalta vanhemmat ja isovanhemmat saattavat jättää palautteen antamisen seurassa oleville lapsille, tai antavat palautetta yhdessä heidän kanssaan. Näissä tapauksissa aikuisten

ikää ei välttämättä merkitä näkyviin. Kahdessa palautteessa oli merkitty kaksi ikää niin, että vastaajista toinen oli selkeästi aikuinen ja toinen lapsi. Tämä väärentää ikäkaumaa, kun osallistujien nuorimmat ja vanhimmat jäävät näkymättömiksi palautteiden perusteella.

Toisaalta tapahtuman osallistujat ja etenkin aktiviteetteihin osaa ottavat ovat pääasiassa lapsia ja nuoria, mikä näkyy myös palautteiden perusteella tehdyssä ikäjakautuksessa eli kuviossa 2. Palautteen antaneista suurin osa oli iältään 9-12 vuotta. Kaikista eniten palautteita tuli 10 vuotiailta ja vastaajista 18 merkitsi iäkseen 10 vuotta. Tämä tukee omaa havaintoa tapahtumaan osallistuneista, vaikka aktiviteetteihin osallistuneiden pienimpien lasten ja aikuisten määrä ei tilastossa näy.

Tapahtumaan osallistuu kuitenkin myös suuri joukko yli 13-vuotiaita tai selkeästi jo aikuisia eli yli 20-vuotiaita. Palautteissa toivottiinkin aikuisille omaa tapahtumaa.

"tapahtuma oli selkeästi suunnattu lapsille, mielestäni olisi voinut olla myös hieman vanhemmille tarkoitettuja tehtäviä/pisteitä" (19 v.)

"Ois kivaa jos ois joku nurkka aikuisille faneille. Vaikka auditorio. Tai siis lähinnä joku keskustelu-nurkka/paneeli/asialuento. Uskon et ulkopuolisia vapaaehtoisia löytyisi." (26 v. Käynyt kaikissa Harry Potter -tapahtumissa.)

"Enemmän vanhemmillekin faneille suunnattua ohjelmaa." (20 v.)

"Ehkä hiukan ohjelmaa myös meille vanhemmille potterheadeille?" (25 v.)

"Mä oon 20-vuotias ja "aikuinen" ja IHAN SAIRAAN HALTIOISSANI! Ihanaa että on joku taho joka järjestää tällaisia juttuja :)"

Kuinka monessa Harry Potter -tapahtumassa olet käynyt Turun pääkirjastossa?

Palautelomakkeessa kysyttiin, kuinka monessa Harry Potter -tapahtumassa on käynyt. Näin haluttiin kartoittaa, kuinka moni osallistuja on ensikertalainen ja kuinka moni tulee tapahtumaan toistamiseen. Kysymys oli muotoiltu huonosti, joten vastauksista osa oli käyttökelvottomia. Osassa vastauksista jäi epäselväksi ja tulkinnan varaiseksi tarkoittiko numero 1 sitä, että oli käynyt aiemmin jo yhdessä tapahtumassa vai että oli tapahtumassa ensimmäistä kertaa. Kysymys olisi pitänyt muotoilla esimerkiksi niin, että kuinka monessa tapahtumassa on käynyt aiemmin. Näin ollen vastauksista ei saanut luotettavaa tai kattavaa otosta. Selkeitä vastauksia ilman tulkinnanvaraa oli 49. Selkeistä vastauksista 27 ilmoitti olevansa tapahtumassa ensimmäistä kertaa, 15 oli toista kertaa, 5

oli kolmatta kertaa, yksi ilmoitti olleensa joka kerta ja yksi ilmoitti olleensa ehkä joka kerta. Näistä vastauksista voi tehdä karkean päätelmän, että reilu puolet osallistujista oli tapahtumassa ensimmäistä kertaa ja alle puolet olivat käyneet aiemminkin. Pienestä otoksesta huolimatta tulos luultavasti heijastelee todellisuutta, koska kävijöitä oli aiempaan vuoteen verrattuna yli puolet enemmän, eli sen perusteella voisi päätellä uusia kävijöitä olleen myös yli puolet.

Mitä mieltä olet tämän vuoden tapahtumasta?

"Ihan mahtava! Tällaisia kannattaisi järjestää useamminkin!"

"Kiva, kun oli Harry Potter -kirjoja esillä, lainasimme kaksi."

"Tosi söpöjä yksityiskohtia (mm. pinssien kuvitukset painajan tekemät, juomassa kulta-hippuja...)"

"Kiva mutta valitettavasti niin pitkät jonot ettei ehditty käydä kuin muutamassa kohteessa. Makeiset loppui ja sauvat. :("

Suurin osa tapahtumasta annetusta palautteesta oli positiivista, ja sen perusteella tapahtuman voi todeta onnistuneen hyvin.

Palautteissa tapahtumaa kuvattiin toistuvasti kivaksi, hauskaksi, mukavaksi, hyväksi, mielenkiintoiseksi, mahtavaksi, parhaaksi sekä kodikkaaksi ja jännäksi. Positiivista palautetta saivat aktiviteetit, koristelut ja yksityiskohdat. Useampi kirjoitti, että tapahtuma voisi olla useammin ja kestää pidempään. Kritiikkiä tuli eniten suuresta ihmismäärästä ja jonoista, sekä joidenkin asioiden loppumisesta kesken. Yhdeksän oli maininnut tässä kohdassa ruuhkat.

Mikä oli paras juttu? Missä onnistuttiin?

"Innokkuus osallistujien kasvoilla, kaikki ovat tosi innoissaan! :)"

"Ilmapiiri ja koristelu ja henkilökunnan paneutuminen pukuihin on ihan mahtavaa. Ohjelmaideat on hyviä toimivat"

"Paras juttu oli koko tapahtuma."

Palautteiden perusteella tapahtuman sisältö onnistui ja oli osallistujille mieleistä. Tapahtuman parasta juttua kysyttäessä, on jokainen aktiviteetti saanut vähintään yhden maininnan. Lisäksi tapahtuman koristelut, somisteet, tunnelma ja henkilökunnan asenne on mainittu.

Vastauksista nousi neljä suosikkia. Eniten mainintoja (17 kpl) sai taikasauvat, siitä huolimatta, että taikasauvat loppuivat ensimmäisen tunnin aikana. Sauvoja oli varattu noin 400 osallistujalle aiempien vuosien kävijämäärien perusteella. Taikasauvapaja on ollut tapahtumassa aiempinakin vuosina, ja tapahtumaa suunniteltaessa pohdittiin kannattaako samaa työpistettä järjestää joka vuosi, mutta palautteiden perusteella kannattaa.

Toiseksi eniten (16 kpl) mainintoja sai Felix Felicis eli osallistujille tarjoiltu juoma. Taikajuomaan sekoitettu syötävä glitteri, joka näytti kultahipuilta, oli mainittu erikseen söpönä yksityiskohtana.

Kolmanneksi eniten (14 kpl) mainintoja sai lajitteluhattu. Muutamassa palautteessa lajittelun toivottiin olevan aidompi tai toteutettavan toisella tavalla, mutta samaan aikaan lajittelu oli suosittu. Pauliina Salmen tekemän hatun ulkonäköä keuhuttiin. *”Paras juttu oli lajitteluhattu. Hattu oli tosi hieno ja aidonnäköinen.”*

Neljänneksi eniten (11 kpl) mainintoja sai tapahtuman kokonaisuus. Usea oli maininnut parhaaksi jutuksi tapahtuman tunnelman tai ilmapiirin, sekä henkilökunnan panostuksen ja asenteen.

”Työntekijöiden asenne ja palvelu”

”Järjestäjien oma panostus aiheeseen. Pisteistä vastaavien pukeutuminen oli huippua.”

Palautteiden perusteella voi todeta tärkeäksi seikaksi juuri sen, että tapahtuman järjestävät ovat itse aidosti kiinnostuneita järjestämästään tapahtumasta ja seisovat sen takana. Kun tapahtumaa järjestetään aiheesta kiinnostuneiden ja halukkaiden tekijöiden toimesta, panostetaan työhön tavalla, joka välittyy myös osallistujille. Tapahtuman kautta välittyvä henkilökunnan asenne ja panostus ovat tärkeää mainosta ja markkinointia koko kirjastolle. Tapahtuman kautta voi välittää positiivista kuvaa. Kun tapahtumassa on ollut aitoa kohtaamista henkilökunnan kanssa yhteisen kiinnostuksen kohteen äärellä, niin ehkä kirjastoon tullaan myöhemmin asioimaan muutenkin tai tullaan asioimaan uudelleen mielellään.

Mikä olisi voinut olla paremmin? Mitä voisi kehittää?

”Kaikki oli täydellistä!”

”Iso ihmismäärä ja jäätävä tungos on tietty hieman ahdistavia, mutta se on tietty odotettavissa koska HARRY POTTET JA HYVÄ TAPAHTUMA :)”

”Lajitteluhatun pitäisi kuulemma osata puhua :) Tai ainakin sillä pitäisi olla naama. Eikä kaikki saisi olla rohkeliikkoja lajittelussa.”

Osallistujien mielestä ruuhkaisuuteen pitäisi puuttua. 22 vastaajaa mainitsi ruuhkan, ihmismäärän ja jonot palautteissa ja ehdotti näiden helpottamiseksi isompaa tilaa, pidempää aikaa ja selkeämpiä jonoja. Palautteissa mainittiin, että jonottamiseen meni paljon aikaa, eivätkä kaikki ehtineet jokaiselle pisteelle. Palautteissa ehdotettiin, että tapahtuma voisi kestää koko päivän tai kaksi päivää. Tapahtumassa osallistuja antoi kasvokkain palautetta, jossa toivottiin tapahtuvan kestävän koko viikon. Palautteen antaja oli aikuinen, joka oli tapahtumassa lastensa kanssa.

Palautteissa mainittiin sauvojen ja karkkien loppuneen kesken. Koska tarjottavia ja tarvikkeita oli varattu noin 400 osallistujalle, ne eivät tietenkään riittäneet kaikille.

12 oli joko sitä mieltä, että kaikki oli hyvin eikä parannettavaa ole tai ei osannut sanoa mitä voisi parantaa.

8 mainitsi lajitteluhatun. Lajittelun toivottiin olevan aidompaa ja toteutettavan eri tavalla. Lajitteluun ehdotettiin esimerkiksi samankaltaista testiä, kuin mitä Pottermore-verkkosivuilla on (Pottermore 2018). Verkkosivulla testiin vastanneet jaetaan vastausten perusteella eri tupiin. Toisaalta lajitteluhattua oli pidetty myös yhtenä tapahtuman parhaimpana juttuna. 14 henkilöä oli maininnut sen parhaaksi.

Kahdessa palautteessa mainittiin ruotsin kieli. Lisäksi palautetta ruotsin kielestä tuli henkilökunnalta. Tapahtuma järjestettiin suomenkielisenä, mutta tapahtumaa oli mainostettu myös ruotsiksi. Ruotsinkielisestä mainoksesta oli ilmeisesti unohtunut maininta, että tapahtuma on suomenkielinen. Tapahtuma järjestettiin lähtökohtaisesti suomenkielisenä aiempien vuosien tapaan, sillä tapahtumatiimissä ei ollut ruotsinkielistä työntekijää. Tapahtumapäivänä oli mukana ruotsinkielisiäkin työntekijöitä, mutta tämä asia varmistui vasta hieman ennen tapahtumaa. Tapahtumaa varten olisi voinut kääntää esimerkiksi kaikki tekstit ruotsiksi ja englanniksi, sillä työpisteillä osallistujat saivat ruotsinkielistä tai englanninkielistä ohjausta työpisteen ohjaajan osaamisen mukaisesti. Osassa työpisteistä oli vapaaehtoisesti mukana olevia opiskelijoita, joilta kielitaitoa ei voi vaatia kirjaston puolelta.

Useamassa palautteessa toivottiin rintamerkkeihin Tupien kuvia. Tupien kuvat ovat olleet aiemmin Harry Potter -tapahtumassa rintamerkeissä. Tällä kertaa rintamerkeissä oli

eri taikaolentoja teeman mukaisesti. Palaute kuitenkin antaa tukea ajatukselle, että tupalajittelua ja tuvat kannattaa huomioida tapahtuman teemasta riippumatta ainakin jollain tavalla.

Kehitysideoina mainittiin narikka ja jonkin tapahtuman osan siirtäminen ulos. Narikka tulisi suunnitella tulevia tapahtumia ajatellen. Pääkirjaston säilytyslokerot tai Saagan naulakot eivät riitä kuin muutamalle kymmenelle. Saagan naulakot eivät ole käytännöllisiä tai turvallisia suuressa massatapahtumassa. Ruuhkaisessa tilassa ei ole mielekästä kulkea takki päällä tai kantaa vaatteita mukanaan. Ulkovaatteille ei myöskään ollut varsinaisesti laskutilaa esimerkiksi työpisteiden lähettyvillä, paitsi kirjahyllyt.

Osan tapahtumasta voisi siirtää ulos sillä perusteella, että myös sisäpihalla järjestetään tapahtumia. Saagasta ja Stoorista on ikkunat sisäpihalle päin, eli se toimisi loogisena jatkumona tilalle. Ongelmana on tapahtuman ajankohta. Tapahtuma järjestetään samaan aikaan kansainvälisen Harry Potter -illan kanssa helmikuun ensimmäisenä torstaina. Helmikuussa ulkona voi olla kylmä tai huono sää, sekä pimeää. Mitään pitkäkestoisia aktiviteetteja ulos ei kannata suunnitella, etteivät järjestäjät tai osallistujat joudu värjöttelemään pakkasessa. Jonkinlainen itsenäinen toiminta, jonka voisi suorittaa ulkovaatteissa, voisi toimia. Pimeys ei valaistulla sisäpihalla välttämättä olisi ongelma, vaan tila saattaisi olla tunnelmallinen juuri vähäisen valon vuoksi.

Osallistujien parannusehdotukset olivat samassa linjassa järjestäjien kanssa. Ruuhkaisuuden vuoksi tilaa tarvittaisiin enemmän ja osallistujien jakautumisen vuoksi tapahtuma voisi kestää pidempään. Ruotsinkieliset tulisi huomioida paremmin.

Mitä toivot ensi vuoden tapahtumalta?

"Toivon että tapahtuma pysyisi samanlaisena."

"Aikuisille oma :)"

"Enemmän tupakohtaisia puuhia voisi olla, missä samaan tupaan kuuluvat voisivat #kohdata" ja tehdä omaan tuvan "oheistuotteita"

Toiveet tulevan vuoden tapahtumalle toistavat aiemmin palautteissa esiin tulleita kohtia. 13 toivoo tapahtuvan pysyvän samanlaisena, 4 toivoo pidempää aikaa (aiemmin käsiteltyjen palautteiden lisäksi) ja 4 toivoo aikuisille omaa (aiemmin käsiteltyjen palautteiden

lisäksi). Juotavaa ja syötävää toivotaan enemmän, myös lajitteluhattu on mainittu. Muutamissa palautteissa toivotaan ”*enemmän juttuja*”, enemmän tekemispisteitä, lisää kotiin vietävää askartelua ja napostelua, lisää koristelua, parempaa koristelua, enemmän jännitystä, tunnelmaa ja jotain uutta.

Palautteissa ehdotetaan tupakohtaisia puuhia, kiellettyä metsää, jonne ei saisi mennä, oikeita pöllöjä sekä eläviä suklaasammakoita, Pimeyden voimilta suojautumisen kurssia ja oman suojeiluksen löytämistä, kirjanmerkkiaskartelua (jota on ollut aiemmassa tapahtumassa), elokuvan henkilöitä liikkumaan tapahtumaan, lisää velhokouluja ja tupia lajitteluun (sillä velhokouluja on muitakin kuin Tylypahka), enemmän karkkeja, huispausta ja ennustusta. Ehdotusten joukossa on myös elokuvanäytös ja Kolmivelhoturnajaisten joulutanssiaiset. Lisäksi ehdotetaan omaa tapahtumaa päiväkotij- ja/tai kouluryhmille koulupäivänä aikana.

Muuta palautetta ja terveisiä järjestäjälle osuus sisälsi kiitosviestejä ja tervehdyksiä järjestäjille.

4.4 Kehitysideoita ja tapahtuman tulevaisuus

Tapahtuman suuren kävijämäärän sekä positiivisten palautteiden perusteella tapahtuma on toimiva ja se kannattaa järjestää tulevaisuudessakin. Tällä hetkellä lastentiimissä on tarkoitus järjestää tapahtuma ainakin vuonna 2019. Vuoden 2019 tapahtumalle on varattu lisätilaksi Studio, jota aiempina vuosina ei ole voinut varata päällekkäin menneiden tilaisuuksien tai tilan remontoinnin vuoksi. Vuoden 2018 tapahtuman jälkeen kerättiin ylös parannusehdotuksia ja ideoita tulevaa tapahtumaa varten.

Tätä opinnäytetyötä varten on kirjattu muutamia kehitysideoita tapahtumaa varten asiakaspalautteiden ja omien havaintojen perusteella. Tapahtuman tulevaisuus -osiossa pohditaan tapahtuman tulevaisuuteen liittyviä ajatuksia, jotka ovat nousseet tätä opinnäytetyötä tehdessä sekä lastentiimissä työskennellessä.

Kehitysideoita

Jokainen tapahtuma voi tarjota tilaisuuden oppia tekemään entistä parempi tapahtuma. Tähän on kirjattu muutamia kehitysideoita liittyen Harry Potter -tapahtumaan Saagassa.

Enemmän tilaa tapahtumalle. Tapahtuma on järjestetty pääkirjastossa lasten ja nuorten osastolla. Osastoa ei ole kuitenkaan suunniteltu tapahtumapaikaksi usealle sadalle osallistujalle ja vuoden 2018 osallistujamäärä ylitti sallitun henkilömäärän, joka tilassa saa kerralla olla. Tapahtuman turvallisuuden vuoksi lisätila tai osallistujien hajauttaminen on jatkossa välttämätöntä. Lisäksi tapahtuman mukavuus ja aktiviteettien sujuvuus vaativat enemmän tilaa, sillä ruuhkien vuoksi tilassa oli vaikea liikkua, askartelutilat olivat liian pienet ja jonot eivät palautteiden perusteella toimineet, sillä ne olivat pitkiä, ja kiemurtelevat läpi osaston. Lisää tilaa toivottiin palautteissa ja lisää tilaa on pohdittu myös lastentiimissä. Studion varaaminen tapahtumalle on yksi askel kohti isompaa tapahtuma-aluetta. Tapahtuman suuruuden vuoksi on myös keskusteltu muiden osastojen osallistumisesta tapahtumaan. Lastentiimin tapahtuma ei kuitenkaan voi vallata koko kirjastoa oman tapahtumansa tapahtuma-alueeksi, vaan mikäli tapahtuma halutaan jakaa muille osastoille, vaatii se muiden osastojen halukkuutta ja resursseja olla osa tapahtumaa.

Palautteissa toivottiin tapahtuman kestävän pidempään. Osallistujat ovat perustelle asiaa sillä, että pidempikestoisessa tapahtumassa ehtisi tehdä kaiken ja pidempi tapahtuma-aika hajaannuttaisi osallistujia ja vähentäisi ruuhkia. Pidempää tapahtuma-aikaa on pohdittu aiemmin lastentiimissä. Kahden tunnin tapahtuma ei hajauta osallistujia, vaan osallistujia vaikuttaa olevan sama määrä läpi lähes koko tapahtuman. On syytä pohtia, että millainen aikahaarukka hajauttaisi osallistujia? Miten resurssit, työvoima ja jaksaminen riittävät pidempään tapahtuma-aikaan? Tapahtuma-alueen laajentaminen useammille osastoille, mikäli tämä olisi mahdollista, helpottaisi ruuhkaisuutta hajauttamalla osallistujia. Näin tapahtuman kestoa ei välttämättä tarvitsisi venyttää. Toisaalta tapahtumalle on toivottu pidempää aikaa myös sen vuoksi, että tapahtumassa haluttaisiin olla pidempään. Osallistuja suullisesti antamassa palautteessa toivottiin tapahtuman kestävän viikon. Tapahtuma-aikaa voisi ajatella pidennettävän niin, että järjestävien näkökulmasta vaativimpia aktiviteetteja ei olisi koko aikaa, vaan aikaa olisi enemmän itsenäisille pisteille. Lisäksi voitaisiin järjestää tilaa osallistujien keskinäisille kohtaamisille.

Joitain aktiviteettipisteitä voisi ajatella korvattavan kertaluontoisilla jutuilla, kuten esimerkiksi vuoden 2018 tapahtumassa järjestetyn luennon kaltaisilla tilaisuuksilla. Nämä tosin keräävät hetkellisesti suuria määriä ihmisiä yhteen tilaan, mikä tulee huomioida.

Palautteissa toivottiin omaa tapahtumaa ja ohjelmaa myös kohdennetusti vanhemmille osallistujille. Harry Potter -tapahtuma on Turun pääkirjaston lastentiimin ja Saagan tapahtuma, mikä tarkoittaa, että tapahtuma on suunnattu pääosin alakouluikäisille ja siitä nuoremmille. Tapahtuman aktiviteetit on suunniteltu pitkälti lapsille, mikä ei välttämättä enää ole täysin riittävää, kun huomioidaan, että osallistujista suuri osa on yli 13-vuotiaita tai selkeästi vanhempia, yli 20-vuotiaita. Tämän huomioiden voisi olla perusteltua järjestää selkeämmin tapahtuma tai omaa ohjelmaa myös nuorille ja aikuisille.

Tapahtuman järjestämisessä voisi olla mukana muita osastoja tai osastojen edustajia kiinnostuksen mukaan ja resurssien salliessa. Stoori on ollut tähän asti mukana pääasiassa tarjoamalla tilaa ja työvoimaa. Muutama nuorten tiimin työntekijä on auttanut järjestelyissä. Voisiko ajatella, että tulevaisuudessa Stoori olisi mukana järjestämässä omalle kohderyhmälleen eli nuorille suunnattua ohjelmaa? Samoin mikä tahansa muu osasto voisi huomioida halutessaan omaa kohderyhmäänsä järjestämällä oman osaston puitteissa omalle osastolle ja kohderyhmälle sopivaa ohjelmaa aiheeseen liittyen. Esimerkiksi Porin kirjaston Harry Potter -tapahtumassa Tylyporissa 14.10.2017 oli Jaana Kapari-Jatan haastattelu aikuisten osastolla (Porin kaupungin tapahtumakalenteri 2018). Haastateltavaksi voisi ajatella myös esimerkiksi suomenkielisten kirjojen kustantajaa. Aikuisille voisi tarjota tietoa Harry Potterista, ja/tai avata siihen liittyvää ilmiötä tai tietoa erilaisista lasten ja nuorten keskuudesta esiintyvistä ilmiöistä ylipäänsä.

Tapahtuman ja palautteiden lukemisen jälkeen mietittiin ratkaisua takkisäilytykselle ja pohdittiin mahdollisuutta järjestää perinteinen narikka. Narikan olisi järkevää sijaita kauempana itse tapahtuma-alueesta ruuhkien ja jonojen välttämiseksi. Vaihtoehtoina mietittiin pääkirjaston Studiota, mutta välttämättä ei ole järkevää käyttää tilaa takkien säilytykseen, kun se voi olla tapahtuma-alueena. Toistaiseksi esiin nousseista ideoista paras on ollut järjestää narikka Studion eteen sisääntuloaulaan, mikäli näyttelytilanne ja muut osastot sen sallisivat. Joka tapauksessa takkisäilytys olisi edellytys mukavammalle ja sujuvammalle tapahtumakokemukselle, sillä tapahtuma järjestetään vuodenaikaan, jolloin ihmisillä on runsaasti ulkovaatteita.

Asiakaspalautteissa ja henkilökunnalta tuli kriittistä palautetta siitä, että tapahtumaa oli mainostettu ruotsiksi, mutta tapahtuma oli suomenkielinen. Harry Potter -tapahtuma on aiempina vuosina järjestetty vain suomenkielisenä, mutta tulevaisuudessa tapahtuman ruotsinkielisyys on syytä huomioida. Tapahtuman järjestäminen ainakin osittain ruotsiksi edellyttää sitä, että järjestäjien joukossa on tapahtuman järjestämiseen sitoutunut henkilö, joka pystyy jokaisessa työvaiheessa huomioimaan ruotsin kielen ja tekemään käännöstyöt. Se tarkoittaa, että hänen työajastaan täytyy saada sovitettua tarpeeksi suuri siivu tapahtuman järjestämiselle. Tapahtuman ruotsinkielisyyttä työestäessä tulee muistaa, että tapahtumaa on ollut järjestämässä opiskelijoita, joilta kielitaitoa ei voi vaatia.

Vuoden 2018 tapahtumaan otettiin kokeilumielessä pukukilpailu. Pukukilpailun tarkoitus oli innostaa osallistujia pukeutumaan tapahtumaan teeman mukaisesti ja tuomaan näin lisää tunnelmaa, sekä samalla huomioida se, kuinka suuri osa osallistujista pukeutui tapahtumaan aiempinakin vuosina. Pukukilpailu toteutettiin helpolla ja kevyellä versiolla, joka ei vaatinut paljon työvoimaa, välineistöä tai tilaa. Tässä konseptissa osallistujien puvut jäivät kuitenkin muille osallistujille vieraiksi ja palkintoja jaettaessa voittajapukuja ei ollut helppo nähdä ruuhkan vuoksi. Pukukilpailu olisi ollut hyvä tilaisuus tehdä isompi ja näyttävämpi ohjelmanumero yhdessä osallistujien kanssa. Pukukilpailussa pääosassa on osallistujat pukuineen, eli se vaatii vähemmän aktiivista osaa järjestäjiltä. Tulevaisuudessa tämä kannattaisi hyödyntää tehokkaammin. Järjestämällä tilan ja tuomaroinnin toteutuksen, voisi pukukilpailusta saada kaikkien yhteisen osuuden, jossa osallistujilla olisi selkeä rooli. Vuonna 2018 pukuja oli paljon ja niihin oli panostettu tavalla, jota ei kannata jättää huomioimatta tulevaisuudessa.

Tapahtuman tulevaisuus

Jokaisen kirjastossa järjestettävän tapahtuman tulee olla hyvä ja laadukas. Näin suuren tapahtuman täytyy olla sitä vieläkin enemmän, sillä tapahtumassa on useita satoa osallistujia, joille tulee tarjota hyvä ja positiivinen kokemus kirjastosta. Lisäksi tapahtuma on saanut näkyvyyttä paikallisissa lehdissä ennen ja jälkeen tapahtuman, ja kuvia ja tunnelmia tapahtumasta leviää sosiaalisessa mediassa osallistujien toimesta. Paineet onnistua ovat suuret, sekä tarve kyetä vastaamaan asiakkaiden toiveisiin, joita heillä on aiempien vuosien tapahtumien johdosta.

Toisaalta lastentiimissä on pohdittu, miten pitkälle Harry Potter -tapahtuma kantaa ja miten kauan siihen riittää resursseja järjestää. Onko kirjaston tehtävä järjestää tapahtuma mahdollisesti yli 800 henkilölle? Miten tapahtuma saadaan oikeasti toteutettua jatkossa onnistuneesti ja mihin asti kirjaston resurssit riittävät? Entä jos kävijämäärä nousee entisestään? Ratkeako kirjasto?

Vuoden 2018 tapahtuma toteutettiin pienellä budjetilla ja vapaaehtoisten opiskelijoiden ilmaisen työvoiman avulla. Näin suuren tapahtuman onnistunut järjestäminen jatkossa vaatii kuitenkin yhä enemmän aikaa suunnitella ja toteuttaa, sekä uusia käytännön järjestelyitä. On eri asia lähteä suunnittelemaan tapahtumaa muutamalle kymmenelle tai sadalle, kuin yli 800 osallistujalle.

Harry Potter -tapahtuma on kuitenkin kirjastolle loistava tilaisuus luoda positiivista mielikuvaa asiakkaille sekä markkinoida kokoelmia ja palveluja. Tapahtumaa, joka houkuttelee paikalle sadoittain ihmisiä, ei kannata tuhlaa, vaan tarttua siihen ja panostaa kuten näin suureen tapahtumaan tulee panostaa. Tapahtuma on aikansa elänyt sitten, kun tapahtumaan ei enää tule osallistujia. Sen aika tuskin on vielä.

5 LOPUKSI

Harry Potter -tapahtuma on hyvä esimerkki siitä, miten kirjaston tapahtuma voi saavuttaa suuren suosion jopa kuntarajojen yli, kun löydetään tarpeeksi kiinnostava teema, tehdään tapahtumaa aidosti innostuneella tiimillä ja markkinoidaan hyvin. Tapahtuma itsessään on elämys, joka tarjoaa osallistujille positiivisia kokemuksia kirjastosta ja markkinoi koko kirjastoa ja sen palveluita. Nämä ovat juuri niitä syitä, miksi kirjastoissa järjestetään ja kannattaa järjestää tapahtumia.

Harry Potter -tapahtumassa keskiössä on vahvasti kirjallisuus ja tarinat, sillä tapahtuma on saanut ideansa kirjallisuudesta ja itse tapahtumassa kirjallisuus näkyy tupalajittelussa jaettavien kirjavinkkien, sekä tapahtumassa esiin nostettujen teosten muodossa. On vaikea ajatella, että tällainen tapahtuma olisi uhka kirjallisuudelle tai veisi jotain pois kirjastojen perustyöstä, vaikka Pirjo Tuomen väitöskirjassa (2017) tällaista kuvaa maalailtaankin.

Lähes jokainen tätä opinnäytetyötä varten luettu tapahtuman järjestämistä käsittelevä teos painottaa tapahtuman tavoitteen kristallisoimisen ja suunnittelun tärkeyttä. Harry Potter -tapahtuma onkin hyvä esimerkki siitä, miten hyvin tapahtuma onnistuu, kun sen suunnitteluun on käytetty tarpeeksi aikaa. Tapahtuman toteutus sujuu, kun se on etukäteen mietitty. Yksityiskohtien suunnittelu ja miettiminen näkyvät siinä, että se on mainittu asiakaspalautteissa positiivisessa valossa.

Tämän opinnäytetyön tavoite on perustella miksi kirjastoissa järjestetään ja tulee järjestää tapahtumia. Lisäksi se on kertomus siitä, kuinka kirjasto onnistuu järjestämään tapahtuman, jonne saapuu yli 800 osallistujaa. Kirjaston tapahtumiakin järjestäessä on tärkeä panostaa laatuun ja siihen, että tapahtuma varmasti onnistuu ja näin täyttää tavoitteen: mainostaa kirjastoa palveluineen ja vahvistaa sen asemaa.

LÄHTEET

A Potter History of Harry Potter. Bloomsbury Publishing 2017. Viitattu 17.2.2018. <https://harrypotter.bloomsbury.com/uk/harry-potter-potted-history/>

Aamuset 22.1.2018. Harry Potter -ilta Turun pääkirjastolla. Viitattu 24.5.2018. <http://www.aamuset.fi/teemat/3810758/Harry+Potter+ilta+Turun+paakirjastossa>

Almgren, P. & Jokitalo, P. 2010. Kirjasto 2011: Vaikutteita maailmalta. Helsinki: Avain.

Catani, J. 2017. Onnistunut yritystapahtuma – järjestäjän käsikirja. Helsinki: Alma Talent Pro.

Conway, D. 2009. The Event Manager's Bible. The Complete Guide to Planning and Organising a Voluntary or Public Event. Kolmas painos. Oxford: How to Books Ltd.

Harry Potter Book Night. Bloomsbury Publishing 2017. Viitattu 17.2.2018. <https://harrypotter.bloomsbury.com/uk/harry-potter-book-night/>

HelMetkirjasto 16.3. 2012. Nuorten videomieliopidekirjoitus: horror-kirjastosta onnela-kirjastoon. Youtube. Viitattu 1.6.2018. <https://www.youtube.com/watch?v=YSRQroo81hQ>

HelMetkirjasto 16.3.2012. Nuorten videomieliopidekirjoitus: lisää juttuja, vimmaa ja tekemistä nuorille. Youtube. Viitattu 1.6.2018. <https://www.youtube.com/watch?v=EYI4yfOloSM>

Loughrey, C. 2018. Harry Potter Book Night 2018: What is it? Where are events taking place? How can you get involved? Independent 1.2.2018. <http://www.independent.co.uk/arts-entertainment/books/news/harry-potter-book-night-2018-jk-rowling-events-near-you-what-is-this-how-involve-reading-wizards-a8189256.html>

liskola-Kesonen, H. 2004 Mitä, miksi, kuinka? Käsikirja tapahtumajärjestäjille. Suomen Liikunta ja Urheilu ry.

Jochumsen, H. 2015. The Four Spaces – A new model for the public library. Royal School of Library and Information science. University of Copenhagen. https://www.biebtobieb.nl/system/files/berichten/bijlages/presentatie_henrik_jochumsen.pdf

Juntunen, A. & Saarti, J. 2014. Ulos kirjastoista. Kirjastojen markkinointiviestintä. Helsinki: Avain.

Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä: Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Keravan kirjastonjohtaja Jari Paavonheimo: Tapahtumat avaavat kirjaston aineistoja. Kirjastolehti 5/2017.

Kirjastosta tuli tapahtumien koti. Kirjastolehti 5/2017.

Kirjastot.fi 2017. Yleisten kirjastojen tilastot 2016 valmistuneet. Viitattu 17.2.2018. https://www.kirjastot.fi/uutiset/ajankohtaista/yleisten-kirjastojen-toimintatilastot2016valmistuneet-78923?language_content_entity=fi2

Kirjastot.fi. Yleisten kirjastojen neuvosto

Laki yleisistä kirjastoista. 29.12.2016/1492. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161492>

Marron, C. 2017. How (and why) to make blackout poetry. Viitattu 19.2.2018. <http://carriemalton.com/blog/how-and-why-to-make-blackout-poetry/>

Ojasalo, K.; Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät: uudenlaista osaamista liiketoimintaan. [Helsinki]: Sanoma Pro 2014.

Oodi. Helsingin keskustakirjasto. Kaupunkilaiset hämmästelevät oodia. Viitattu 1.6.2018. <http://www.oodihelsinki.fi/kaupunkilaiset-hammastelevat-oodia/>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018. Kirjastotilastot. Yleisten kirjastojen tilastovertailutaulukko 2016-2017. Viitattu 30.5.2018. http://minedu.fi/documents/1410845/7877180/vertailu_2016_2017.pdf/21ba6682-2faa-4f9e-8b33-262f58236f51/vertailu_2016_2017.pdf.pdf

Porin kaupungin tapahtumakalenteri. Viitattu 28.5.2018. <http://www2.pori.fi/tapahtumakalenteri/kokoperheenharrypotter-tapahtumatylyporilauantaina14.10..html#.Ww4wCC-nIU>

Pottermore 2018. Viitattu 25.5.2018. <https://my.pottermore.com/>

Ristikartano, V. & Virrankoski, A. 2011. Eräpäivä! : voimasanoja kirjastosta. Helsinki: Avain.

Tammi julkaisee Ihmeotukset ja niiden olinpaikat -käsikirjoituksen suomeksi. Tammi 8.11.2016. <https://www.tammi.fi/uutiset/tammi-julkaisee-ihmeotukset-ja-niiden-olinpaikat-elokuvan-alkuperaisen-kasikirjoituksen-suomeksi>

Tammi 2018. Harry Potter ja Liekehtivä pikari. Viitattu 17.2.2018. www.tammi.fi > kirjat > J.K. Rowling > Harry Potter ja liekehtivä pikari

Tammi 2018. Ihmeotukset ja niiden olinpaikat. Viitattu 17.2.2018. www.tammi.fi > kirjat > J.K. Rowling > Ihmeotukset ja niiden olinpaikat

Tuomi, Pirjo. 2017. Kaunokirjallisuus suomalaiselle yleiselle kirjastolle haasteena, rasitteena ja mahdollisuutena : historiallis-argumentatiivinen tarkastelu suomalaisen yleisen kirjastolaitoksen suhteesta kaunokirjallisuuteen ja kirjalliseen järjestelmään. Väitöskirja. Humanistinen tiedekunta. Oulu: Oulun yliopisto. Viitattu 26.6.2018. <http://jultika.oulu.fi/Record/isbn978-952-62-1538-9>

Turun kaupunginkirjasto 2018. Vempaintuki. <http://www.turku.fi/tapahtuma/pe-02232018-1400-vempaintuki>

Turkulainen 22.1.2018. Turun kaupunginkirjastossa on Harry Potter -ilta. Viitattu 26.6.2018. <https://www.turkulainen.fi/artikkeli/601140-turun-kaupunginkirjastossa-on-harry-potter-ilta>

Vallo, H. & Häyrinen, E. 2016. Tapahtuma on tilaisuus. Tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. 5., uudistettu laitos. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Palautelomake osallistujille

Kerro mielipiteesi Harry Potter -tapahtumasta

Hyödynnämme palautteita tulevien Harry Potter – tapahtumien suunnittelussa sekä Turun pääkirjaston lastenosaston tapahtumiin liittyvässä opinnäytetyössä. Palautteet käsitellään nimettömästi.

Kotipaikkakunta: _____ Ikä: _____

Kuinka monessa Harry Potter-tapahtumassa olet käynyt Turun pääkirjastossa?

(Harry Potter-tapahtumia on järjestetty pääkirjastossa vuosittain vuodesta 2015 lähtien.)

Mitä mieltä olet tämän vuoden tapahtumasta?

Mikä oli paras juttu? Missä onnistuttiin?

Mikä olisi voinut olla paremmin? Mitä voisi kehittää?

Mitä toivot ensi vuoden tapahtumalta?

Muuta palautetta ja terveisiä järjestäjille

Kiitos palautteestasi!

Pöllöpostin malli

Vastaanottaja:

Lähettäjä: Lisko Scamander

Viesti:

KADONNUT!

New Yorkiin Haisku. Tuntomerkkeinä pitkä kuono ja littanat etukäpälät. On kiinnostunut kaikesta kiiltävästä.

Löytäjälle luvassa palkkio.

Yhteydenotot Lisko Scamanderiin